

**SPECTRUM STICHTING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK
ONDERWIJS
TE BERGSCHENHOEK**

Rapport inzake jaarstukken 2017

Inhoud

BESTUURSVERSLAG

Algemeen Instellingsbeleid

Voorwoord	4
Speerpunten van beleid	5
Missie	5
Visie	5
Ontwikkelingen leerlingenprognoses.....	6
Identiteit	7
Toegankelijkheid van de instelling/het toegangsbeleid.....	7
Onderwijs	8
Opbrengstgericht werken	8
Uitstroompercentages leerlingen naar het voortgezet onderwijs.....	9
Passend Onderwijs Zorgstructuur	10
Veelzijdig onderwijs.....	12
Zorg voor personeel	15
Deskundigheidsbevordering.....	15
Kengetallen personeel.....	17
Mobiliteit	20
Werkplezier binnen Spectrum.....	20
Arbo- en verzuimbeleid	20
Werkgelegenheidsgarantie / invalbeleid / invalpool	21
Eigenrisicodrager / Vervangingsfonds.....	22
Kwaliteit.....	22
Huisvesting	23
Vorbereiding Nieuwbouw Prins Willem-Alexander	23
(Groot) Onderhoud aan de diverse gebouwen	23
Overdracht en/of ingebruikneming gebouwen van de gemeente	24
Risicomanagement	24
Toekomst Spectrum	27
Organisatie	28
Juridische structuur en governance	28
Code Goed Bestuur Primair Onderwijs	29
Vertrouwenspersoon / klachten	32
Jaarverslag van de Raad van Toezicht	32
Contacten Stakeholders (buiten Spectrum)	37
Algemene gegevens	38
Financieel beleid	39
Kengetallen	45

Vervolg inhoud

JAARREKENING

1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	47
2	Balans per 31 december 2017, vergelijkende cijfers per 31 december 2016	52
3	Staat van Baten en Lasten 2017, vergelijkende cijfers 2016	54
4	Kasstroomoverzicht 2017	55
5	Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	56
6	Verantwoording Subsidies	61
7	Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	62
8	Verbonden partijen	65
9	Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen	66
10	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	69
11	Ondertekening	70
12	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	71
13	(Voorstel) Bestemming van het resultaat	72

OVERIGE GEGEVENS

14	Controleverklaring	74
15	Gegevens Rechtspersoon	75

BIJLAGE

16	Reserves uitgesplitst per kostenplaats	77
----	--	----

Bestuursverslag 2017

Spectrum - SPCO

"Bij Spectrum mag ieder kind stralen"

Voorwoord

“Is Spectrum toekomstproof?”

De maatschappij wordt steeds complexer en dynamischer. Het doet een steeds groter appèl op creativiteit, tolerantie, sociale vaardigheid, kennis van verschillende culturen en digitale vaardigheid. Wij willen dat ons onderwijs een cruciale rol speelt in een goede en complete voorbereiding op de toekomst. De 21e eeuwse vaardigheden¹ gaan echter verder dan alleen goed onderwijs in de vakken rekenen en taal. Om die reden leren we onze leerlingen samenwerken, kritisch, oplossingsgericht en creatief denken en communiceren. We leren ze ook wegwijs te worden in de digitale wereld. De lesactiviteiten die hier bij moeten horen, zouden uitdaging moeten geven waar onze populatie behoefte aan heeft. Ondanks dat er veel gebeurt op dat punt, is het nog pril.

Het strategisch plan over de jaren 2014-2018 is bijna ten einde. In dit bestuursverslag maken we de balans op over 2017. De uitkomsten gebruiken we bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan voor de periode 2018-2022, het plan krijgt de naam KOERS22. In 2017 zijn we al gestart met de voorbereidingen. Er zijn gesprekken gevoerd met de leerlingenraden van de scholen, met leerkrachten, directies en ouders van de GMR. Door middel van al deze gesprekken wordt een koers uitgezet voor de volgende planperiode van vier jaar. De koers moet de scholen brengen tot een herkenbaar toekomstgericht, uitdagend onderwijsaanbod op basis van de 21e eeuwse vaardigheden.

In dit bestuursverslag wordt iedere terugblik steeds gekoppeld aan een vooruitzicht. We hopen dat het daarmee een aantrekkelijk verslag wordt waarbij iedereen nu al zin krijgt in de toekomst.

Het verslag wordt gepubliceerd op de website, ouders en medewerkers worden hierop geattendeerd. De stakeholders krijgen een populaire versie van het bestuursverslag op papier.

Voorafgaande willen we iedereen bedanken die in 2017 heeft meegewerkt om de kwaliteit van het huidige onderwijs te verbeteren. We bedanken alle medewerkers voor hun tomeloze inzet en ouders die zich als vrijwilliger hebben ingezet om activiteiten op school te ondersteunen.

Speciale dank aan de leden van de medezeggenschapsraden en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad voor hun constructieve bijdrage aan het functioneren van de scholen en de stichting. Eveneens wordt de Raad van Toezicht bedankt voor de kritische feedback en de wijze waarop toezicht is gehouden.

We spreken opnieuw de hoop uit dat kinderen, ouders en medewerkers zich gedragen voelen door Gods kracht. Dat ieder kind mag ‘stralen’ bij Spectrum, krijgt op deze wijze een extra dimensie en daar gaan we voor binnen ons onderwijs.

Heeft u opmerkingen na het lezen van het jaarverslag, laat het ons weten!

Adriaan van Zanten
Voorzitter College van Bestuur

¹¹ 21 eeuwse vaardigheden: communiceren, samenwerken, sociale & culturele vaardigheden, zelfregulering, kritisch en creatief denken, probleem oplossen, media wijsheid, ICT-vaardigheden, informatievaardigheden en computational thinking (gerelateerd aan programmeren)

Speerpunten van beleid

In beleidstermen staat 2017 te boek als een evaluatiejaar. Qua strategisch beleidsplan komen we aan het einde van de cyclus 2014-2018. Voor wat betreft de schoolplannen 2015-2019 zitten we midden in de planperiode en wordt er keihard gewerkt om alle ambities waar te maken. Zowel binnen Spectrum als binnen de scholen worden de meerjarenplannen vertaald in jaarplannen.

Binnen dit bestuursverslag wordt het jaarplan 2017 van Spectrum uitgewerkt. De successen, de verbeterpunten, de risico's, ze worden allemaal genoemd. Steeds met het doel om te kijken wat we er van kunnen leren en wat dit betekent voor onze nieuw te ontwikkelen koers voor de toekomst. Vooraf een korte beschrijving van de missie, visie en leidende principes die hieraan ten grondslag liggen.

Missie

Spectrum wil talenten van kinderen ontdekken en hen begeleiden in hun groei tot zelfbewuste en verantwoordelijke mensen die in een steeds veranderende wereld willen blijven leren. Geloof speelt daarbij een essentiële rol.

Met talentontwikkeling bedoelen we het ontdekken en versterken van datgene waar een leerling goed in is. Dit geldt voor zover onze invloed reikt, hetzij op cognitief gebied (taal, lezen en rekenen), hetzij op een ander ontwikkelingsgebied. De successen die een leerling boekt en de positieve bevestiging die hiermee gepaard gaat, wordt vervolgens overgedragen op andere leerdoelen. Talentontwikkeling is van toepassing op alle leerlingen, ongeacht hun vaardigheden en vermogens. Normen en waarden worden doorgegeven vanuit de protestants christelijke traditie.

Visie

Wij ervaren de verschillen tussen kinderen als waardevol. Ieder mens is uniek. Om die reden voelen we ons verantwoordelijk en willen we waarden vanuit de christelijke identiteit doorgeven aan de kinderen die ons worden toevertrouwd. We denken aan waarden als: verantwoordelijkheid, openheid, rentmeesterschap, gerechtigheid, geborgenheid, dienstbaarheid en vergeving. We leven in een tijd die een goede voedingsbodem biedt om de samenleving de essentie van de christelijke traditie aan te reiken. Door de talenten van kinderen te ontwikkelen mogen ze stralen in Zijn Licht.

Leidende principes

Om de doelen die we nastreven binnen Spectrum richting te geven, gaan we uit van onderstaande principes:

- Kwalitatief goed onderwijs waarbinnen kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen
- Gedreven professionals die zichzelf blijven ontwikkelen
- Samenwerken leidt tot betere resultaten
- Saamhorigheid en solidariteit
- Ouderbetrokkenheid die mede vorm geeft aan het profiel van de school
- Actief midden in de samenleving
- Ambitieuze, ondernemende en innoverende
- Toekomstgericht
- Christelijke identiteit

De missie en visie zijn vertaald in realiseerbare doelen. We hebben ze verdeeld in de volgende thema's: onderwijs, kwaliteit, personeel, identiteit, huisvesting en financiën. Bij ieder thema wordt de ambitie in beeld gebracht, en kijken we vervolgens naar de realisatie en wellicht de risico's die we tegenkomen. Tevens geven we een korte vooruitblik naar ons nieuwe plan KOERS22.

Ontwikkelingen leerlingenprognoses

Prognoses komende jaren					1-10-2018		Totaal	1-10-2019		Totaal
	2014	2015	2016	2017	4 t/m 7 jaar	8 jaar en ouder		4 t/m 7 jaar	8 jaar en ouder	
CBS Boterdorp	218	210	195	193	78	106	184	76	96	172
CBS de Regenboog	208	207	204	191	100	98	198	101	102	203
CBS de Acker	369	366	355	341	186	152	338	191	169	360
Prins Mauritschool	82	-			-	-	-	-	-	-
Prins Johan Frisoschool	380	457	469	467	234	242	476	232	240	472
Prins W.-Alexanderschool	326	297	272	285	121	154	275	123	138	261
Prinses Maximaschool	186	200	238	247	141	117	258	140	124	264
CBS de Wiekslag	209	213	207	202	100	106	206	90	114	204
CBS de Poort	194	188	177	165	67	85	152	66	81	147
Totaal	2173	2138	2117	2091			2087			2083

Vanaf 2012 wordt behalve de leerlingaantallen ook het marktaandeel van Spectrum goed in de gaten gehouden. In onderstaande tabel wordt het weergegeven:

2012	2013	2014	2015	2016	2017
35%	33%	32%	31%	31%	30%

Analyse levert op dat in Berkel en Rodenrijs de terugloop van het marktaandeel te wijten is aan een sterke groei van De Klipper (openbaar) en De Gouden Griffel (RK). De Klipper heeft momenteel een instroom van 100 kleuters per jaar in dezelfde wijk waar ook de Prins Johan Frisoschool en de Máximaschool haar leerlingen werven. De opbrengsten zijn niet hoger dan die van de Spectrumscholen. De Gouden Griffel heeft hetzelfde rooster als De Máxima, de PJF heeft hetzelfde rooster als de Klipper. Eigenlijk staan alle scholen goed bekend in de wijk.

In Bleiswijk verliest de Poort leerlingen aan de AnneFrankschool (openbaar) en constateren we dat de Wiekslag minder profiteert van de extra vierjarigen dan de Oosthoek (RK) in de groeiwijk en ook de AnneFrankschool heeft hier meer profijt van. Bij de AnneFrankschool speelt het verschil van het continuo-rooster wellicht een rol.

In Bergschenhoek is het marktaandeel licht groeiend in het voordeel van het katholiek onderwijs. Het is met name de Pius X die sterker groeit dan de omliggende scholen. De Pius X heeft geen continuo-rooster en de opbrengsten zijn ook niet hoger dan die van de Spectrumscholen.

Het lijkt erop dat het animo voor het christelijk onderwijs tanende is. In het verleden was het voor gezinnen met christelijke roots een automatisme de kinderen naar het christelijk onderwijs te sturen. Dit automatisme is niet meer vanzelfsprekend. Iedere leerling moet verdiend worden. Het neemt niet weg dat personeel en directie zich tot het uiterste inspannen om aantrekkelijk en toekomstgericht onderwijs aan te bieden, waar kinderen maximaal profijt van kunnen ondervinden. Kijken we vooruit dat wordt er in 2018 speciaal aandacht geschonken aan de ontwikkeling van het leerlingenaantal in Bleiswijk. Naar verwachting schiet basisschool De Poort in 2018 onder de opheffingsnorm van 157 leerlingen en zet de daling door. Onderzoek zal uitwijzen of er een fusie komt met CBS De Wiekslag in Bleiswijk. Op de lange termijn zou Spectrum kunnen inzetten op het openhouden van een sterke protestants christelijke basisschool in Bleiswijk met rond de 300 leerlingen.

In Berkel zal in 2018 een evaluatie plaatsvinden met betrekking tot de fusie die in 2015 heeft plaatsgevonden tussen de Mauritschool en de Prins Johan Frisoschool. Het lespunt aan de Orionstraat is nog steeds open, maar de staat van onderhoud van met name het dak is slecht.

De evaluatie moet leiden tot een koers voor de toekomst. Open houden of niet en als het lespunt open blijft zal er nieuwbouw moeten plaatsvinden. Vooralsnog is in 2018 nieuwbouw aangevraagd voor 2019 bij de gemeente Lansingerland.

Identiteit

In 2017 is aandacht besteed aan de actie 'Hoop' die georganiseerd werd door Verus, de besturenorganisatie voor christelijk en katholiek onderwijs. Hoop is en blijft een boodschap die christenen moeten blijven uitzenden al zijn de tijden en omstandigheden complex en soms ook angstaanjagend. Het tijdstip, een week na de verkiezingen, was goed gekozen.

In menig groep stond het project in het teken van burgerschapsvorming in combinatie met de persoonsvorming als mens met een 'identiteit'. Met speciaal ontwikkelde lessen en een eigen app ontdekten de leerlingen samen wat hoop voor hen betekent, waar zij hoop van krijgen en hoe zij hoop konden delen met elkaar en de wereld.

Met deze campagne werd aangesloten op het prachtige werk dat in onze scholen plaatsvindt. De actie kreeg landelijke aandacht. CBS Prinses Maxima had dinsdag 21 maart bijna een gehele binnenpagina in dagblad Trouw en werd evenals CBS De Acker bezocht door een cameraploeg van Verus die filmde voor promotiedoeleinden. De Acker kreeg ook bezoek van de voorzitter van Verus en een lid van de synode van de PKN. Natuurlijk kreeg de actie ook aandacht via de Heraut.

Met deze actie waren we als scholen heel praktisch bezig met onze identiteit.

Op het vlak van beleid is een nieuwe notitie geschreven wat het in de praktijk betekent te werken vanuit de christelijke traditie.

We willen kinderen helpen om te ontdekken hoe het leven in elkaar zit.

Hoe ga je om met vrienden, met onbekenden? Hoe zorg je goed voor jezelf? Wat is je houding ten opzichte van de aarde waarop wij wonen? Wat is belangrijk, zodat je als mens gelukkig kunt leven? Binnen het vakgebied godsdienstige vorming willen we aandacht wekken voor wat in de christelijke en andere tradities aan verhalen en verbeeldingen ligt opgeslagen. Er wordt uitgegaan van de existentiële ervaringen en behoeften van leerlingen. Kinderen mogen hun bestaanservaringen in persoonlijke verhalen onder woorden leren brengen, waarbij verhalen uit de godsdienstige en culturele tradities hen mogelijk helpen.

Aangezien veel ouders een zekere verlegenheid hebben als het gaat om de godsdienstige vorming van hun kinderen, zullen de leerkrachten vooral mogelijkheden creëren voor leerlingen om het terrein van godsdienst te betreden (inleven in, beeldtaal hanteren, gesprekken voeren, verplaatsen in, kritisch onderscheiden). Godsdienstige vorming is dan levensbeschouwelijke vorming geworden. Binnen onze scholen hechten we om die reden waarde aan de Bijbelse verhalen. Ze zijn nog steeds een belangrijk voertuig omdat deze de ruimte voor God open laat en zo de bestaanservaringen van mensen plaatst binnen de huidige werkelijkheid, hoe ook te duiden. In zijn leefwereld ontmoet het kind ook andere dan hem vertrouwde gewoonten, gebruiken, gedragingen en tradities.

Voor wat betreft de ontmoeting met de diversiteit in levensovertuigingen leert het kind in het vak godsdienste vorming (geestelijke stromingen) daarmee om te gaan.

In de notitie wordt het uitgewerkt in praktische doelen. De notitie is een belangrijke bijdrage voor het nieuwe strategische beleidsplan 2018-2022 en is tot stand gekomen vanuit de dialoog over grondslag- en perspectief denken die in 2016 werd gevoerd met afgevaardigden van de GMR, directies en leden van de RvT en de stichting adviesraad.

Toegankelijkheid van de instelling/het toegangsbeleid

Spectrum-SPCO heeft een protestant-christelijke signatuur en hanteert een open toelatingsbeleid. Ouders van nieuwe leerlingen tekenen er bij inschrijving voor dat zij de christelijke identiteit respecteren. Op geen van de basisscholen die onder Spectrum-SPCO vallen wordt een wachtlijst gehanteerd.

Onderwijs

In het strategisch beleidsplan van Spectrum zijn veel doelen zo concreet gemaakt dat ze goed te volgen zijn in de uitvoering op de scholen. Per schooljaar worden doelen die centraal staan dat jaar in kaart gebracht. Op die manier is het gemakkelijk te achterhalen of deze zijn behaald. In dit jaarverslag passeren ze de revue.

Opbrengstgericht werken

- ❖ In elke school worden kwalitatief goede trendanalyses gemaakt van de opbrengsten. De trendanalyse dient vervolgens deel uit te maken van cyclisch-planmatig handelen met als einddoel het verhogen van de opbrengsten.
- ❖ Het doel voor ieder jaar is dat alle scholen de norm voor de inspectie behalen bij de tussentijdse opbrengsten en bij de eindopbrengsten. De inspectie stelt in het nieuwe toetsingskader geen tussentijdse doelen meer. Alleen de eindopbrengsten tellen mee in de beoordeling. Minimaal moeten de scholen één keer per drie jaar boven de inspectienorm scoren.

Scholen maken na het opstellen van hun trendanalyse een plan van aanpak voor die onderdelen waar verhoging van de opbrengsten noodzakelijk is. Heel gericht wordt op die manier aandacht besteed aan de onderdelen binnen het didactisch handelen waar verbetering mogelijk wordt geacht. De opbrengsten, analyses en verbeteracties blijven onderdeel van gesprek in de teams, de IB- en de directiekring. Leren van elkaar wordt op die manier in de praktijk gebracht. De opbrengsten worden per half jaar gerapporteerd naar het College van Bestuur die ze weer deelt met de Raad van Toezicht. Op deze manier is het mogelijk zicht te houden op de kwaliteit van de opbrengsten en de verbeteracties.

Opbrengsten taal lezen en rekenen:

Gewaardeerd volgens eigen normen	2016/2017					2015/2016					2014/2015					CITO Eindtoets *PWA – Route		
	echnisch lezen groep 3	Technisch lezen groep 4	Rekenen en wiskunde groep 4	Rekenen en wiskunde gr. 6	Begrijpend lezen groep 6	Technisch lezen groep 3	Technisch lezen groep 4	Rekenen en wiskunde groep 4	Rekenen en wiskunde gr. 6	Begrijpend lezen groep 6	Technisch lezen groep 3	Technisch lezen groep 4	Rekenen en wiskunde groep 4	Rekenen en wiskunde gr. 6	Begrijpend lezen groep 6	2017	2016	2015
Boterdorp	31,6	54,8	184,4	235	188,0	34,9	68,1	188,0	97,9	40,4	37,8	55,4	71,0	97,0	33,0	536,7	538,0	535,0
De Regenboog	39,9	62,0	194,0	243	190,7	39,0	63,8	194,2	96,6	41,3	32,8	67,0	72,0	97,9	45,8	538,4	534,7	537,1
De Acker	47,0	74,0	196,0	233	196,0	51,2	68,4	196,5	92,6	33,0	62,0	67,0	62,0	96,0	39,2	541,3	540,8	539,5
Johan Friso	40,2	69,0	191,2	235	174,4	42,9	62,7	182,3	97,6	33,3	36,4	60,8	67,1	89,4	32,4	535,8	533,1	534,5
Willem-Alex.	41,9	67,7	211,0	237	181,0	44,0	65,3	188,0	89,6	36,4	44,6	64,8	69,9	91,0	36,2	224,3*	216,1*	
Máxima	45,8	69,4	205,1	235	188,7	42,5	70,9	201,0	96,6	31,8	40,1	72,5	72,7	87,8	34,7	533,7	538,2	535,0
De Wiekslag	45,2	58,3	176,0	227	182,0	40,6	66,1	194,8	95,2	35,7	41,8	62,1	63,1	89,5	34,7	536,0	536,0	535,1
De Poort	34,2	57,9	193,0	242	187,0	39,7	66,5	201,0	98,1	33,5	38,8	60,6	66,9	96,4	35,1	536,6	537,2	536,6

Het cijfer is de gemiddelde vaardigheid score per groep

= > + 5

eigen norm

= >0 en < + 5

eigen norm

= <0 en > -5

eigen norm

= < -5

eigen norm

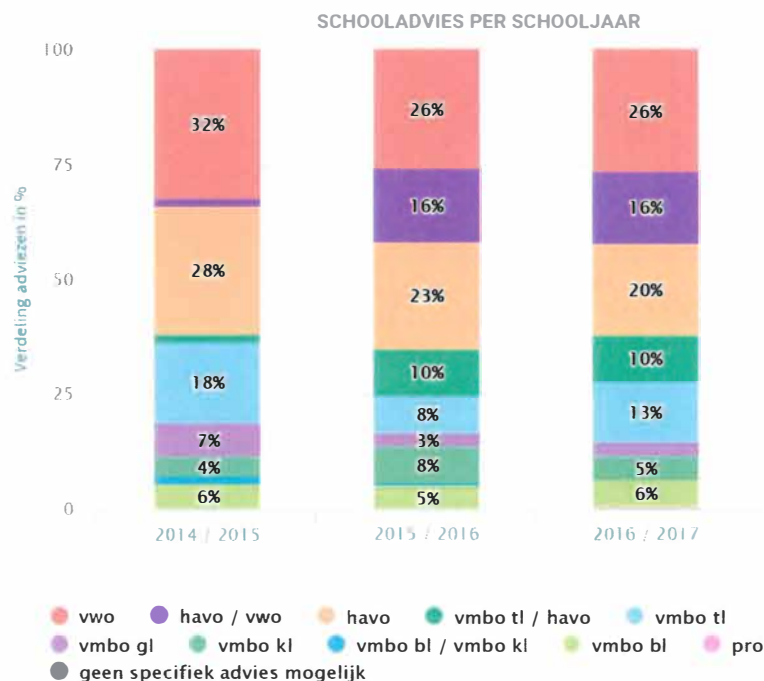
- ❖ De scholen scoren bij de tussentijdse opbrengsten voldoende.

Al zijn deze voor de inspectie niet meer belangrijk, Spectrum zelf volgt ze intensief. Goede tussentijdse opbrengsten hebben immers grote voorspellende waarde richting de eindopbrengsten. Het afgelopen schooljaar daalden de opbrengsten bij CBS De Wiekslag, reden om hier extra aandacht aan te besteden, hetgeen ook gebeurt. Op de andere scholen is de ontwikkeling goed. Het gerichte plan van aanpak op de Frisoschool leidde tot voldoende opbrengsten. Dit was nodig omdat de twee jaar ervoor de school net onder de norm bleef hangen. Ook tussentijds stijgen de opbrengsten nog steeds. Opbrengstgericht werken zit inmiddels in de genen bij de leerkrachten en daarmee verhogen we de kans op succes zonder dat we er een 'kansspel' van maken.

- ❖ De scholen scoren bij de CITO-eindtoets minimaal op het niveau dat verwacht mag worden bij de populatie kinderen (dit wordt gemeten naar het opleidingsniveau van de ouders).

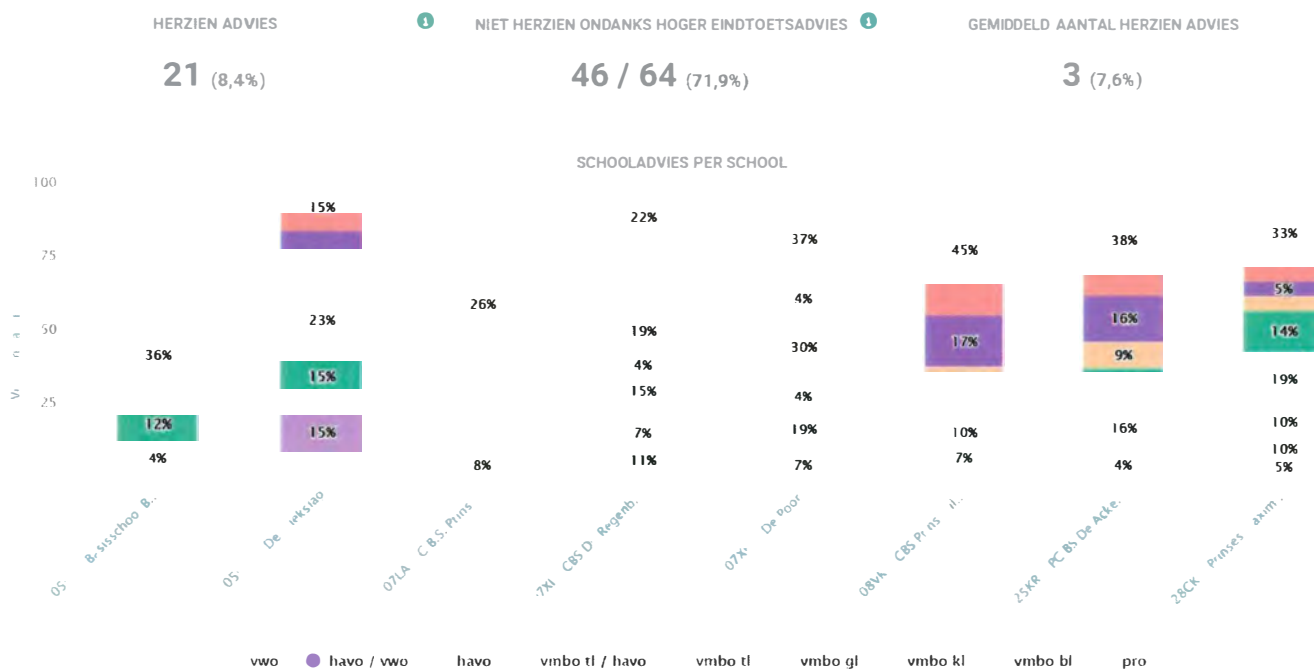
Alleen CBS Prinses Máxima scoorde in 2017 **onder** de norm. De Prins Willem-Alexanderschool heeft Route 8 afgenomen in plaats van de Cito-eindtoets en behaalde goede resultaten. Een school die een onvoldoende scoort krijgt een attendering van de inspectie, wie voor de tweede keer op rij een onvoldoende scoort moet een plan van aanpak opstellen om te voorkomen dat men voor de derde keer op rij een onvoldoende gaat scoren. Wie voor de derde maal op rij een onvoldoende scoort wordt automatisch zwak volgens het toetsingskader van de inspectie. Volgen we dit principe dan kan in 2018 geen enkele school zwak worden voor wat betreft de opbrengsten. Je moet immers twee jaar achter elkaar onvoldoende hebben gescoord en daar is geen sprake van. We blijven de opbrengsten echter nauwlettend volgen.

Uitstroompercentages leerlingen naar het voortgezet onderwijs

Uitstroomadvies per school

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld dat minimaal 50% van de leerlingen uit groep 8 uitstroomt naar het HAVO/VWO.

Het afgelopen schooljaar stroomde 62% van de leerlingen uit naar HAVO/VWO. Het streefdoel voor heel Spectrum is daarmee gehaald. Landelijk stroomt ongeveer 40% van de leerlingen uit naar HAVO/VWO. Spectrum stelt zichzelf hogere doelen omdat dat verwacht mag worden bij de populatie leerlingen die onze scholen bezoeken. Per school behaalde alleen CBS Prinses Máxima dit streefdoel niet, hetgeen te verklaren is uit de eindopbrengsten van groep 8 dit jaar. Als enige school scoorde deze onder de norm van de inspectie. De uitkomst baart echter geen zorgen aangezien de groep een relatief hoog aantal kinderen had met een speciale leerbehoefte. We zijn juist blij dat al deze kinderen binnen de setting van de basisschool gehandhaafd konden worden. Kortom cijfers zeggen niet alles. Het gaat om het verhaal dat er achter zit.

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld dat minimaal de helft van de acht scholen een aanbod heeft voor Engels in meer groepen dan alleen 7 en 8.

Alle scholen moeten een adequaat aanbod hebben met betrekking tot de Engelse taal, vanaf groep 7. Dit staat in de kerndoelen. Vanaf schooljaar 2015-2016 biedt De Wiekslag Engels aan in de groepen 5 t/m 8, de andere scholen bieden het aan in de groepen 1 t/m 8. Het doel is daarmee bereikt. De Wiekslag gaat het opnieuw overwegen waarbij de kans aanwezig is dat ook zij Engels gaan aanbieden in de groepen 1 t/m 8 vanaf 2018.

Passend Onderwijs Zorgstructuur

1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs in werking getreden. Na twee jaar is een brede evaluatie gehouden en zijn de resultaten gebruikt om in 2017 een nieuw ondersteuningsplan voor de periode 2017-2021 op te stellen.

De gebruikers ervaren voor een deel tevredenheid, er zijn ook tal van ontwikkelpunten geformuleerd. Het totale rapport en het nieuwe ondersteuningsplan zijn terug te vinden op de site van PPO Delfland.

Ook binnen Spectrum zijn heldere doelen gesteld.

- ❖ Alle scholen hebben tijdig een ondersteuningsplan opgesteld waarin wordt beschreven op welke wijze men invulling geeft aan de zorgtaken op school.

Net als bij PPO-Delfland hebben de scholen hun schoolondersteuningsprofiel in 2017 bijgesteld. Het ministerie heeft geconstateerd dat de doelstelling niet is gehaald voor wat betreft het brede netwerk aan voorzieningen dat basisscholen onderling zouden opzetten. De hoop leefde dat basisscholen zich zouden specialiseren en dat het daarmee frequenter zou voorkomen dat er verwijzingen zouden komen van basisschool naar basisschool.

De basisscholen zijn in de praktijk terughoudend om zich te specialiseren als school waar kinderen met gedragsproblemen of waar kinderen met het syndroom van Down zich kunnen ontwikkelen. Het feit dat scholen expertise hebben opgebouwd om speciale problemen te kunnen oppakken en behandelen maakt ze niet automatisch tot een school die alle kinderen met dezelfde problemen voor de hele wijk willen gaan opvangen en behandelen. Men is bang voor negatieve effecten waarbij gedacht kan worden aan imago schade en lagere eindopbrengsten.

Iedere school voldoet aan de basisondersteuning en bouwt expertise op om kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte te kunnen opvangen. Gemerkt wordt dat de onderlinge verschillen kunnen oplopen.

Toekomstgericht zijn veel zaken afhankelijk van de middelen die scholen krijgen toegewezen om extra handen in de klassen te realiseren. Blijft dit uit, dan is de ondersteuningsbehoefte begrensd in groepen die heel vaak meer dan 25 diverse leerlingen hebben.

- ❖ Om Passend Onderwijs goed uit te voeren wordt op alle scholen gewerkt volgens de principes van Handelingsgericht werken.

De scholen binnen Spectrum zijn inmiddels gewend met de manier van werken waarbij onderstaande principes kenmerkend zijn:

- kunnen denken in onderwijsbehoeften
- groepsplannen kunnen schrijven en verantwoorden
- toetsgegevens kunnen analyseren en omzetten in nieuwe plannen van aanpak
- instructie kunnen geven op minimaal drie niveaus bij rekenen, taal en lezen
- kennis hebben van leerlijnen
- risicoleerlingen kunnen herkennen
- gesprekken kunnen voeren met kinderen en ouders over opbrengsten en de vervolgstappen
- SMART doelstellingen kunnen formuleren voor de korte en lange termijn en deze kunnen realiseren

Zoals bijna alles in de maatschappij voortdurend in beweging is, zijn ook bovengenoemde aandachtspunten geen statische gegevens. De groepsplannen krijgen veel kritiek en menig school maakt een kosten- batenanalyse waarbij de uitvoering weer wordt aangepast. Men waakt ervoor zaken vast te leggen waar niemand meer naar terugkijkt.

Ook bij de toetsen wordt steeds kritisch gekeken waarom ze worden afgenomen. Is het doel niet duidelijk dan moet men zich afvragen of het zinvol is ermee door te gaan.

Door kritisch om te gaan met deze processen is de hoop dat het goede overblijft en dat mensen daardoor gemotiveerd blijven om mee te denken. Uiteindelijk is het doel voor ieder kind passend onderwijs te realiseren waarbij medewerkers efficiënt en professioneel worden ingezet.

- ❖ De scholen zijn in staat om ontwikkelperspectieven te ontwikkelen en te beschrijven.

De Wet passend onderwijs verplicht basisscholen om een ontwikkelingsperspectief (OPP) op te stellen voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Extra ondersteuning betekent in dit geval alle ondersteuning die via het samenwerkingsverband loopt en waarvoor het samenwerkingsverband middelen toewijst. Ook voor leerlingen die binnen de basisondersteuning vallen kan het wenselijk zijn een OPP op te stellen.

Het OPP kan de gemoederen hoog doen oplopen. Geadviseerd wordt om dit in gezamenlijkheid op te stellen. In de praktijk betekent dit dat er soms meer dan zes verschillende deelnemers aan tafel

zitten waaronder de ouders en verder professionals vanuit verschillende disciplines. Het is om die reden steeds een afweging, wie wanneer bij welk overleg betrokken moet worden. Hoe uitgebreider een overleg wordt opgezet hoe minder kinderen je kunt ondersteunen. De tijd/middelen kunnen maar één keer worden uitgegeven.

Veelzijdig onderwijs

De scholen zetten zich in om de leerlingen meer voor te bereiden op de zogeheten 21e eeuwse vaardigheden. Kinderen van nu moeten andere vaardigheden meekrijgen om zich straks goed te kunnen bewegen in de maatschappij.

Deze vaardigheden worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Analyseren en gebruik maken van informatie.
- Aanpakken van complexe problemen en zaken.
- Creëren van patronen en mentale modellen.
- Jezelf kennen & beheersen.
- Begrijpen van & interactie met anderen.

Een traditionele aanpak waarbij de leerstof aangeboden wordt via de afzonderlijke vakken brengt steeds meer beperkingen aan het licht. Om die reden zijn CBS De Poort en CBS Boterdorp overgestapt naar het concept van IPC².

Andere scholen experimenteren op eigen wijze om de veelzijdigheid van het onderwijs verder vorm te geven. Het besef groeit dat de inzet van ICT het onderwijs daarbij aantrekkelijker, persoonlijker, maar ook slagvaardiger kan maken. Zeven scholen maken om die reden gebruik van Snappet³. Waar het ene kind behoefte heeft aan meer oefening en herhaling, heeft het andere kind de vaardigheid al lang onder de knie. Het onderwijs moet voor alle kinderen uitdagend zijn.

Binnen Spectrum streven wij maatwerk na. Naast kinderen met extra zorg willen de scholen ook voorzien in de behoeftes van meer- en hoogbegaafde kinderen.

Een aantal doelstellingen zijn specifiek benoemd om de brede ontwikkeling van kinderen te waarborgen.

- ❖ De scholen hebben zich ten doel gesteld kinderen die excellent kunnen leren op eigen niveau uit te dagen en te prikkelen zich verder te ontwikkelen.

Iedere school heeft voorzieningen getroffen om kinderen die meer aankunnen extra uit te dagen. Op enkele scholen gebeurt in de klas. Er zijn extra materialen aangeschaft en het klassenmanagement voorziet in een meer gedifferentieerd aanbod.

Veel scholen hebben een meerwerkgroep waarin kinderen van een bepaalde leeftijd elkaar klasdoorbrekend ontmoeten voor een aantal uren per week. Het voorziet in een grote behoefte om kinderen met een ontwikkelvoorsprong te voorzien van voldoende, maar vooral ook een uitdagend aanbod.

Met deze voorzieningen bleef er een categorie leerlingen over die nog meer uitdaging aan kon. Voor deze groep leerlingen zijn als pilot de bovenschoolse Prismaklassen opgezet.

Men is gestart in 2016, in het voorjaar van 2017 is de pilot positief afgesloten en besloten is deze door te trekken naar 2018. Inmiddels krijgen 40 leerlingen de kans om hun talenten te onderzoeken op het niveau dat bij hen past. Het gebeurt in de drie afzonderlijke klassen waarbij de leerlingen

² IPC (International Primary Curriculum) is een onderwijsconcept met meer dan 80 thema's waarin alle zaak- en creatieve vakken aan bod komen. De vakken staan bij IPC niet op zichzelf, maar zijn met elkaar verbonden. Leerlingen leren verbanden zien tussen de vakken, nemen actiever deel aan het onderwijs en leren denken vanuit verschillende invalshoeken.

³ Snappet is het gebruik van tablets in de klas waarop de kinderen de lesstof verwerken. Elke leerling heeft een eigen tablet. De leerkracht geeft zoals gewoonlijk eerst de lesinstructie. De kinderen verwerken de lesstof daarna niet meer in het schrift maar direct op de tablet. Wetenschappelijk is bewezen dat met deze manier van onderwijs geven betere resultaten worden geboekt.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

vanuit de acht Spectrumscholen samenkomen voor één dagdeel per week in het gebouw van CBS Boterdorp. De ouders moeten de kinderen zelf brengen en halen naar deze voorziening. Vanuit de gemeente en PPO-Delflanden is er belangstelling voor de pilot. Op gemeentelijk niveau zou het betekenen dat het met een deelnemerspercentage van 2% gaat om ongeveer 130 leerlingen. Deze behoefte wordt meegenomen in de onderzoeksfase binnen de pilot.

- ❖ De scholen binnen Spectrum hebben de structuur van PPO-Delflanden opgenomen in het zorgplan per school. Iedere school zet de basiszorg, lichte ondersteuning en arrangementen in om kinderen een passende plek te bieden. Voor kinderen die meer ondersteuning nodig hebben is plaats binnen het Speciaal Basis Onderwijs of het Speciaal Onderwijs.

Iedere school ontvangt € 100 per leerling vanuit PPO-Delflanden als budget om de basiszorg te ondersteunen, daarnaast hebben de scholen in 2017 € 50 ontvangen voor lichte vormen van ondersteuning. De arrangementen worden altijd aangevraagd op basis van een individuele behoefte van de leerlingen en worden om die reden per kind bekostigd. Hieraan ligt altijd een beschreven ontwikkelperspectief ten grondslag.

Hieronder een beknopt overzicht hoe de middelen zijn ingezet in 2017.

op basis van teldatum 2016	Basisondersteuning	bestemming basisondersteuning	lichte ondersteuning	bestemming lichte ondersteuning (de namen van de kinderen zijn op de scholen bekend)
Boterdorp	€ 19500	488 u. extra IB	€ 9750	Diverse kinderen hebben extra zorg ontvangen buiten de groep en er is extra onderzoek afgenomen.
De Regenboog	€ 22700	568 u. extra IB	€ 10200	Extra onderzoeken, implementatie Kanvas als onderdeel van de Kanjermethode, bekostiging kindplaatsen tbv Prismaklas
De Acker	€ 39840	996 u. extra IB	€ 18300	Diverse leerlingen hebben extra ondersteuning ontvangen in het kader van RT
Johan Friso	€ 51081	1277 u. extra IB	€ 22850	Diverse leerlingen kregen extra ondersteuning in de vorm van RT, pre-teaching, SOVA-training en er zijn lesplaatsen bekostigd binnen de Prismaklas
Willem-Alex.	€ 33658	841 u. extra IB	€ 13600	Extra RT, extra onderzoeken en bekostiging lesplaatsen binnen de Prismaklas
Máxima	€ 24063	602 u. extra IB	€ 11900	Meer dan 30 lln kregen extra ondersteuning in de vorm van RT, pre-teaching, SOVA-training en er zijn kindplaatsen bekostigd binnen de Prismaklas
De Wiekslag	€ 23602	590 u. extra IB	€ 10350	11 kinderen die meer dan basiszorg nodig hadden, hebben hulp gekregen in de vorm van RT en er zijn extra onderzoeken afgenomen
De Poort	€ 22125	553 u. extra IB	€ 8850	11 kinderen hebben extra zorg ontvangen buiten de groep en er is extra onderzoek afgenomen.

Bestemming basisondersteuning: u. extra IB betekent dat de school hier op jaarbasis bv. 488 uren extra tijd kan inruimen voor de intern begeleider om de leerlingenzorg te ondersteunen en te verbeteren.

Bestemming lichte ondersteuning: de scholen hebben hier afhankelijk van de ondersteuningsvraag verschillende oplossingen gekozen.

- ❖ De scholen binnen Spectrum hebben zich een doel gesteld gebruik te maken van moderne methodes en nieuwe digitale hulpmiddelen.

De afgelopen jaren is de wifi-capaciteit versterkt op alle scholen. De digitale schoolborden met beamers zijn inmiddels op alle scholen vervangen door 70-inches touchscreens. Een investering van vele tonnen. Op zeven van de acht scholen worden tablets ingezet en wordt gewerkt met Snappet (software waarmee kinderen hun verwerking voor diverse vakken kunnen maken op het tablet). De reacties van de leerkrachten zijn bondig samen te vatten in de volgende uitspraken:

over inzicht & overzicht: je ziet direct waar de kinderen op uitvallen

over tijdswinst: anders zat je alles achteraf met pen en papier te doen

over leerresultaten: doordat het programma zichzelf aanpast werken ze op eigen niveau en daardoor gaan ze sneller vooruit

over leerresultaten: doordat ze veel meer oefenen gaan ze leerresultaten omhoog

over tijdswinst: de tijdswinst investeren we in hoe we een kind beter kunnen helpen

over inzicht & overzicht: daar waar uitval is, kun je direct handelen tijdens de les

Ook Snappet is zeker niet het einde, het is echter wel een mooie ontwikkeling waarbij scholen steeds op zoek zijn om het onderwijs veelzijdig en aantrekkelijk te houden en onverminderd te blijven werken aan het realiseren van hoge opbrengsten voor ieder kind afzonderlijk.

Bij de keuze van nieuwe methodes zoeken scholen ook steeds vaker naar digitale oplossingen.

Online-mogelijkheden zijn vaak rijker en gevarieerder dan een boek. Bovendien wordt in veel zaakvakmethodes gezocht naar manieren om aan te sluiten bij de 21^e eeuwse vaardigheden waarbij meer ruimte gezocht wordt voor ontdekkend, onderzoekend en vraaggestuurd leren. Met de inzet van internet leren kinderen hierbij ook omgaan met het verwerven van informatievaardigheden en doen ze daarbij automatisch een beroep op de inzet van nieuwe ICT-vaardigheden.

Gevolg van deze ontwikkelingen is dat ICT een steeds groter beslag legt op de jaarlijkse begroting.

We hopen dat met de groei van de licentiekosten uiteindelijk ook de kosten voor de vervanging van papieren methodes omlaag gaat omdat daar minder gebruik van wordt gemaakt. Er zijn al methodes die alleen nog maar een digitale versie uitbrengen.

Spectrum blijft ook in 2018 onverminderd zoeken naar mogelijkheden om deze ontwikkelingen te stimuleren. Ze zullen een prominente plaats krijgen in het nieuwe strategisch beleidsplan KOERS22.

- ❖ Burgerschapsvorming is een wettelijk onderdeel van ieder lesprogramma. Iedere school geeft hier om die reden uitvoering aan.

Leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatinrichting en de rol van de burger, ze leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen, ze leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen, tevens leren ze met zorg om te gaan met het milieu. Zo staat het in de kerndoelen geformuleerd.

De invulling van burgerschapsvorming wordt gekleurd door onze christelijke identiteit. Hoe je omgaat met elkaar en je medemens, hoe je omgaat met de aarde wordt bepaald door het gezichtspunt dat je inneemt. Wij kiezen voor de christelijke traditie. Dit betekent niet dat we daarmee antwoorden hebben op alle vragen, het betekent dat we in onze zoektocht naar antwoorden de Bijbel gebruiken als inspiratiebron.

Op deze manier zoeken we binnen Spectrum steeds wegen om burgerschap in de 21ste eeuw vorm te geven. We vinden het van groot belang dat kinderen door samen te werken, leren hoe je kunt werken aan vredige oplossingen.

In 2018 wordt de invulling van burgerschapsvorming gekoppeld aan de wijze waarop invulling gegeven wordt aan de christelijke identiteit van de scholen. Dit wordt een onderdeel van het nieuwe strategische beleidsplan.

Zorg voor personeel

Bij Spectrum worden de medewerkers gezien als het kostbaarste kapitaal dat voor handen is. Competente en betrokken medewerkers maken het onderwijs en dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van de scholen. Professioneel handelen in het dagelijks onderwijs, de individuele zorg voor leerlingen en het onderhouden van een op samenwerking gerichte relatie met ouders bepalen de aangeboden kwaliteit.

Iedere medewerker beschikt over specifieke kwaliteiten. Het personeelsbeleid van Spectrum is erop gericht om die kwaliteiten te herkennen, tot ontwikkeling te brengen en optimaal te benutten. Het vraagt dus ook dat je steeds moet blijven en jezelf in vernieuwingen moet verdiepen. Het werk van alle dag vraagt veel tijd en energie. Blijven in je vak vraagt nog extra. Binnen Spectrum zoeken we steeds naar mogelijkheden medewerkers kundig en vaardig te houden voor de toekomst. Wie weet hoe hij of zij moet handelen in uiteenlopende situaties verhoogd zijn of haar weerbaarheid.

De belangrijkste doelstellingen waar in 2017 aan gewerkt is, worden kort uitgewerkt.

Deskundigheidsbevordering

- ❖ Ieder jaar stelt Spectrum een nascholingsaanbod op om medewerkers op een laagdrempelige manier in staat te stellen zich te bekwamen. Het aanbod sluit aan bij de onderwijskundige ontwikkelingen in de scholen.

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren met e-learning is in 2017 een nieuw contract afgesloten met Cadenza-Highschool en de Edutrainers. Spectrum koopt daarbij geen collectief pakket meer in dat aan iedereen ter beschikking wordt gesteld. Er wordt betaald per individuele werknemer. Bij Cadenza richt het aanbod zich bij leerkrachten op de pedagogisch en didactische vaardigheden, bij de intern begeleiders op de coachingsvaardigheden en vaardigheden die basaal op orde moeten zijn om de zorg binnen de school op hoog niveau te krijgen. Voor de schoolleiders gaat het om een breed scala aan managementvaardigheden. Het programma van de Edutrainers richt zich op de inzet van ICT in de les. De leerpaden (losse cursussen) zijn zo opgezet dat je zelf keuzes kunt maken wat voor jou het beste werkt binnen lesactiviteiten. Ze zijn op ieder device te gebruiken, dus ook het digibord. Voor zowel Cadenza als de Edutrainers geldt dat er trainers beschikbaar zijn die naar school gehaald kunnen worden wanneer daar behoefte aan is. Op deze manier is de instap heel laagdrempelig en geeft het ook mogelijkheden op teamniveau verdieping aan te brengen. Wat blijft is dat leren het meest effect heeft als je het met elkaar doet.

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld een opleiding te verzorgen voor specialisten op het gebied van taal en 'het jonge kind'.

Deze doelstelling uit het plan 2014-2018 zijn in 2015 al behaald. Inmiddels draaien deze specialisten mee in de kenniskringen voor zowel taal/lezen als het jonge kind en zijn rondom deze specialisten werkgroepen geformeerd die borg staan voor het behoud van de kwaliteit bij deze onderwerpen, maar ook voor de verdere ontwikkeling.

Voor de nieuwe plan periode wordt onderzocht of er specialisten moeten komen op het gebied van cultuur en 21^e eeuwse vaardigheden.

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld een nieuw handboek personeel te ontwikkelen. In het Handboek staan specifieke regelingen. Veel regelingen waren gedateerd na invoering van de nieuwe CAO PO in 2014.

Het doel is gehaald. Het handboek is in 2016 in zijn geheel herschreven. De PGMR heeft veel input geleverd om de uitwerking van de regelingen zo dicht als mogelijk te laten aansluiten bij de praktijk en natuurlijk de medewerkers zelf. Naast het handboek zijn er nog zo'n dertig aparte regelingen van scholing tot loopbaan- beoordelingsgesprekken. In de periode 2014-2017 zijn bijna alle regelingen geëvalueerd en waar dat nodig was bijgesteld. Vervolgens zijn ze opnieuw vastgesteld door het College van Bestuur. In 2018 worden alle regelingen opnieuw tegen het licht gehouden en in een kalender gezet om in drie jaar tijd opnieuw te evalueren. Op deze wijze wordt voorkomen dat we gedateerde regelingen hebben. Nieuw in 2018 is sowieso de regelgeving rondom informatie beveiliging en privacy. Dit heeft alles te maken met de nieuwe wetten die in mei 2018 van kracht worden en gelden voor alle landen binnen de EU.

- ❖ Een jaarlijks terugkerend doel bij Spectrum is dat iedere medewerker onderdeel uitmaakt van één of meerdere kenniskringen en het professionele gesprek aangaat met vakgenoten.

In 2017 is besloten om te stoppen met de kenniskringen voor de leerkrachten van de groepen 1 t/m 8. Inmiddels waren er ook kenniskringen opgestart voor alle specialisten en dit maakte het alles bij elkaar tot een opeenhoping van kenniskringen die leidde tot een vermeerdering van de werkdruk. Nu we alleen nog kenniskringen hebben voor de specialisten is het geheel te overzien en kunnen we constateren dat er veel kennis en ervaring wordt uitgewisseld. Er zijn kenniskringen voor: ICT-ers, het jonge kind, taal/lezen, rekenen/wiskunde, gedrag, zorg/IB-ers, preventiemedewerkers, contactpersonen, bouwcoördinatoren, adjuncten, excellentie en Engels. In 2018 wordt onderzocht of er voor iedere school een specialist moet komen voor cultuur en 21^e eeuwse vaardigheden.

- ❖ Vanuit de nieuwe CAO PO ligt er een verplichting om alle leidinggevende functies opnieuw te bezien en voorzien van nieuwe functieomschrijvingen.

Dit doel is in 2016 behaald. De PO-raad had voorbeeldfunctieomschrijvingen ontwikkeld en deze zijn uiteindelijk de blauwdruk geworden voor de nieuwe beschrijvingen voor directeuren (schaal 11 en 12) en adjunct-directeuren (schaal 10 en 11).

- ❖ Poolwest inzetten voor het bemiddelen van invallers en voor het eventueel detacheren van eigen invallers die tijdelijk geen werk hebben bij Spectrum.

Als organisatie draait Poolwest goed. Het systeem werkt. Er wordt op alle mogelijke manier gezocht invallers. Zij-instromer, her-intreders, stagiaires, men bezoekt vanuit Poolwest zelf markten die georganiseerd worden voor werkeloze leerkrachten of hier geen potentieel bij zit dat de arbeidsmarkt kan betreden. Het ziekteverzuim binnen Spectrum ligt onder het landelijk gemiddelde waaruit afgeleid kan worden dat de gemiddelde behoefte aan invallers lager is dan elders in het land. Toch is het tekort aan invallers bij pieken nijpend. Om die reden is voor de zomervakantie opnieuw een flexibele schil met invalkrachten aangelegd. De invallers hebben een vast of tijdelijk contract en zijn daarmee gegarandeerd van een vast salaris, Spectrum is verzekerd van de inzet van deze krachten. Het gaat om een flexibele schil van bijna vier procent. Bij elkaar gaat het om zeven invallers.

- ❖ Spectrum streeft naar intensivering van de samenwerking met verschillende PABO's

In 2017 hebben CBS De Acker en CBS Prins Johan Friso een convenant afgesloten met de Christelijke Hogeschool Ede (PABO) in het kader van opleiden in de school. Met dit convenant wordt de basisschool mede verantwoordelijk voor de opleiding van de studenten en garandeert de PABO ook een zekere toevoer van nieuwe stagiaires. De basisscholen waarmee een convenant is afgesloten worden eerst bediend van stagiaires, daarna volgen de scholen die geen convenant hebben afgesloten.

Met de Hoge School Leiden (PABO) zijn ook nauwere afspraken gemaakt en die hebben eind 2017 geleid tot een samenwerkingsovereenkomst met CBS Boterdom, De Regenboog, De Acker, Prinses

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Máxima, Prins Willem Alexander en De Wiekslag. De samenwerking gaat in augustus 2018 van kracht en werkt hetzelfde als bij Christelijke Hogeschool Ede.

Met veel stagiaires in huis zijn we beter in staat om zicht te krijgen op potentiële goede aspirant-leerkrachten. Met een arbeidsmarkt waar steeds minder aanbod is van leerkrachten een belangrijke bron om uit te putten.

- ❖ Spectrum heeft als doel gesteld om 42% van alle groepsleerkrachten in een LB-functie te benoemen.

De regeling is onderdeel van het personeelsbeleid waarbij is afgesproken dat wie zich aanvullend schoolt en daar op schoolniveau iets mee doet in het kader van de ontwikkeling van de school kan solliciteren naar de LB-functie.

De functiemix versterkt de loopbaanmogelijkheden van leraren gekoppeld aan een passend beloningsperspectief. Het is bovendien een kans om daarmee een kwaliteitsslag te maken. In 2017 zijn opnieuw vier leerkrachten benoemd in een LB-functie. Van de 150 groepsleerkrachten hebben er inmiddels 48 een LB-functie. Dit staat gelijk aan 34,4 % (gemeten naar de wtf), terwijl inmiddels 42% een LB-functie zou mogen hebben volgens de streefcijfers. Ondanks de stijging van 3% ten opzichte van 2016 is het doel nog steeds niet gehaald. In 2018 wordt opnieuw bekeken het aantal specialisaties uit te breiden.

Functiemix 1 okt 2017	CBS Boterdorp	CBS De Regenboog	CBS De Aker	CBS Prins Johan Friso	CBS Prins Willem-Alexander	CBS Prinses Máxima	CBS De Wiekslag	CBS De Poort	totaal alle scholen 1-10-2017
LA aantal	8	12	14	26	16	10	9	8	102
LA in wtf	5,0	6,4	10,3	17,2	11,2	6,1	6,4	4,2	66,9
LA in %	58,2	69,0	62,1	71,0	76,9	54,4	71,0	52,0	65,6
LB aantal	6	5	8	9	5	7	3	6	48
LB in wtf	3,6	2,9	6,3	7,0	3,4	5,2	2,6	3,9	35,0
LB in %	41,8	31,0	37,9	29,0	23,1	45,6	29,0	48,0	34,4
totaal aantal LA+LB	14	17	22	35	21	17	12	14	150
totaal in wtf	8,6	9,4	16,5	24,2	14,5	11,3	9,0	8,1	101,9
ruimte LB in fte bij 42%	0,2	9,0	4,1	13,0	18,9	-	13,0	-	7,6

Kengetallen personeel

Totaal aantal personeelsleden in dienst per 31-12-2017: 185 2016: 181 2015: 183 2014: 190

Personeelssterkte per deeltijdcategorie

		totaal	deeltijdcategorieën					
			< 0,2	0,2-0,4	0,4-0,6	0,6-0,8	0,8-<1,0	1,0->1,0
aantal personen	2017	185		12	57	52	31	33
totaal wtf	2017	128,4		4,06	28,77	35,15	27,39	33,06
aantal personen	2016	181	3	13	41	58	28	38
totaal wtf	2016	127,0	0,33	4,22	20,73	38,6	24,86	38,28

Personeelssterkte per functiegroep

		2017	2017	2017	2016	2016	2016
Functiegroep		totaal	fulltime	parttime	totaal	fulltime	parttime
onderwijs personeel	aantal personen	153	26	127	153	30	123
	totaal wtf	104,58			105,8		
Directie	aantal personen	13	6	7	12	7	5
	totaal wtf	12,01			11,8		
onderwijs ondersteunend personeel (schoonmaak)	aantal personen	1		1	1	0	1
	totaal wtf	0,723			0,7		
onderwijs ondersteunend personeel (administratief)	aantal personen	4		4	6	0	6
	totaal wtf	2,4			2,3		
onderwijs ondersteunend personeel (overig)	aantal personen	14	1	13	9	1	8
	totaal wtf	8,71			6,4		

Personeelssterkte per leeftijdscategorie

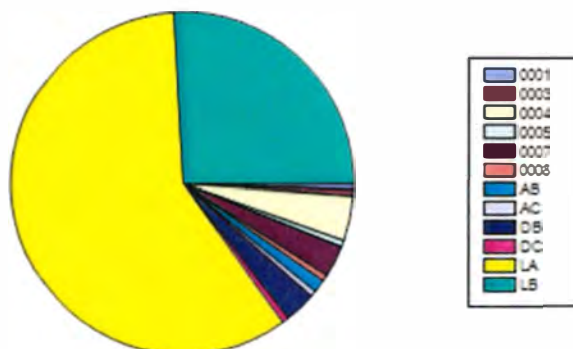
		Totaal	leeftijdscategorie								
			20/24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/65
aantal	2017	185	7	18	26	21	24	17	31	25	16
totaal wtf	2017	128,4	4,1	15,1	17,2	12,4	16,2	11,4	21,3	18,7	11,64
aantal	2016	181	8	22	23	19	23	22	23	29	12
totaal wtf	2016	127,0	6,0	17,1	15,5	11,4	15,3	14,6	16,8	21,1	8,9

Personeelssterkte per geslacht

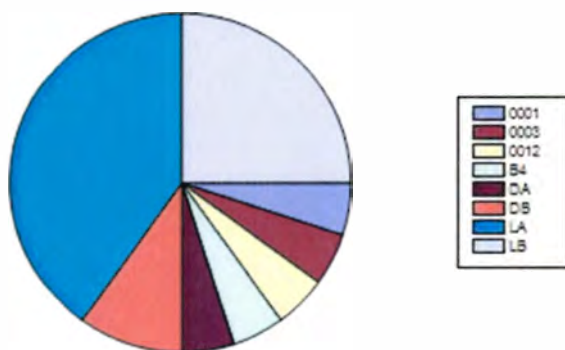
Geslacht		totaal	fulltime	parttime
Man	aantal personen 2017	20	11	9
	totaal wtf	17,14		
Vrouw	aantal personen 2017	165	22	143
	totaal wtf	111,29		
Man	aantal personen 2016	19	14	5
	totaal wtf	18,3		
Vrouw	aantal personen 2016	162	24	138
	totaal wtf	108,7		

Verdeling vrouwen en mannen per salarisschaal

Verdeling vrouwen per salarisschaal

Verdeling mannen per salarisschaal

Mutaties in 2017 en 2016

Einde dienstverband	2017	2016
Directie	0	2
Onderwijs personeel	10	11
Onderwijs ondersteunend personeel	2	2
Overleden		
Start dienstverband		
Directie	1	1
Onderwijs personeel	20	12
Onderwijs ondersteunend personeel	7	0

Werving in selectie

Juni 2017 werd een nieuwe directeur aangetrokken voor CBS De Wiekslag. Sinds 1 oktober 2016 was deze functie vacant. Bij de werving en selectie is uiteindelijk gebruik gemaakt van B&T als werving- en selectiebureau. Daarvoor waren er twee rondes geweest met de traditionele advertenties en die hadden niets opgeleverd dat leidde tot een match.

In juni werden we geconfronteerd met zes vacatures van collega's die in de zuigende arbeidsmarkt werk dicht bij huis passend werk hadden kunnen vinden. Begrijpelijk, sommigen leverde het drie kwartier minder reistijd op per dag. Gelukkig zijn we voor de zomer nog in geslaagd om deze vacatures weer te vervullen. De laatste twee in de week voor de zomervakantie.

Vacatures voor groepsleerkrachten konden vervuld worden vanuit de open sollicitatiebrieven en advertenties op internet.

Aantal personeelsleden dat gebruik maakt van de ouderschapsverlofregeling:	2017	2016
Man		1
Vrouw	10	9
Aantal personeelsleden dat gebruik maakt van de BAPO-regeling	2017	2016
Man	2	2
Vrouw	17	16
Totaal aantal BAPO-gerechtigden (57 jaar en ouder)	29	30

Mobiliteit

Wie gebruik wil maken van mobiliteit ondervindt binnen Spectrum weinig barrières. Het zijn vaak de voorwaarden die men zelf stelt waardoor het tot geen overplaatsing komt. De voorwaarden hebben vaak te maken met niet meer of minder willen gaan werken, niet willen veranderen van werkdagen, geen groepen accepteren die buiten de comfortzone vallen en zo zijn er nog een aantal te noemen. De bestaande regeling is om die reden geëvalueerd en er zijn nieuwe mogelijkheden toegevoegd. We hopen dat het de mobiliteit bevordert, want het blijft een feit dat een overstap naar een nieuwe werkplek nieuwe impulsen geeft en je je vak weer met andere ogen gaat bekijken.

In 2017 hebben 22 medewerkers onder voorbehoud aangegeven gebruik te willen maken van vrijwillige mobiliteit. Uiteindelijk heeft één personeelslid de overstap naar een andere school daadwerkelijk gemaakt.

Werkplezier binnen Spectrum

Goede psychosociale arbeidsomstandigheden zijn een voorwaarde voor werkplezier binnen de scholen. Inmiddels weten we welke factoren hier een positieve uitwerking kunnen hebben: goed inhoudelijk samenwerken, een luisterend oor en waar nodig hulp als het even niet gaat, waardering van je leidinggevende en collega's, stoom kunnen afblazen na piekbelasting, goede communicatie, autonomie in het werk en ontplooiingsmogelijkheden. Privé tellen dezelfde dingen ook mee en als de balans tussen die twee goed zit, heb je mensen die floreren in hun werk.

Doelen stellen op deze punten betekent aandacht geven aan de juiste zaken. Het bekende gezegde dat 'wat aandacht krijgt, groeit', gaat dan op.

Om die reden hebben we in 2017 een pilot gehouden op twee scholen met een workshop 'evenwichtskunst'. Het gaat er daarbij om dat mensen met behulp van nieuwe inzichten en handige gereedschappen telkens weer de balans weten te creëren in het leven en daardoor ook sneller kunnen herstellen wanneer het even niet goed gaat. Het resultaat is uiteindelijk: meer vitaliteit en gezondheid, minder stress, een helder hoofd en innerlijke rust.

Alle medewerkers binnen de school hebben meegedaan. De uitkomst is dat we de workshop in 2018 herhalen voor de mensen die op zoek zijn naar een stukje balans in hun leven. De ervaring leerde ook dat het voor mensen die stabiel in het leven staan minder meerwaarde heeft.

Arbo- en verzuimbeleid

- ❖ Doelen stellen met betrekking tot ziekteverzuim kan gevaarlijk zijn. Om die reden stelt Spectrum zich ten doel om alles in het werk te stellen om medewerkers gezond te houden.

Om dit doel te bereiken is ook in 2016 actief ingezet op de volgende onderdelen van het personeelsbeleid:

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

- Spectrum hanteert een goede gesprekscyclus voor alle medewerkers.
- Begeleiding en nascholing stellen medewerkers in staat om kennis en vaardigheden op pijl te houden.
- Begin 2016 heeft op alle scholen de vierjaarlijkse Risico Inventarisatie & Evaluatie plaatsgevonden. Uit ieder onderzoek komt uiteindelijk een nieuw plan van aanpak naar voren waar scholen weer vier jaar de tijd voor krijgen om alles goed op de rit te krijgen. Hierbij worden zaken geprioriteerd. Wat belangrijk is wordt direct verholpen, wat minder van belang is wordt weggezet in de tijd. De preventiemedewerkers van de scholen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en controle van de plannen van aanpak. Zij zijn in 2017 twee keer bij elkaar geweest om ervaringen uit te wisselen en de stand van zaken in kaart te brengen.

In 2017, 2016 en 2015 leverde het ziekteverzuim de volgende cijfers op:

Gemiddeld ziekteverzuim over 2017: 5,44% (2016: 4,15% 2015: 5,10%) landelijk 6,2 % in 2016

Spectrum	0-8 dg	8-43 dg	43-366 dg	366> dg	totaal	meld.freq.	verz.duur
2017	0,32%	0,73%	2,54%	1,48%	5,44%	0,70	29,06
2016	0,48%	0,42%	2,16%	1,10%	4,16%	0,84	23,25
2015	0,41%	0,49%	4,20%	0%	5,10%	0,82	23,54

Opvallende zaken, verklaringen en acties:

De meldingsfrequentie met 0,70 blijft laag (landelijk 1,1), hetgeen terug te zien is in een laag ziekteverzuim in de categorie 0-8 dg. Het ziekteverzuim in de categorie 8-43 dg is gestegen, dit is mede veroorzaakt door de griep in het voorjaar die meer dan andere jaren medewerkers twee weken deed verzuimen. Het ziekteverzuim in de categorie 43 dg – 366 dg blijft relatief hoog vergeleken bij het landelijk gemiddelde. Het is ook gestegen ten opzichte van 2015. Naast het voornamelijk arbeidsgerelateerd verzuim, waren er ook medewerkers die kampten met ernstige ziekte. In alle gevallen wordt er gericht actie opgezet vanuit onder andere de bedrijfsarts, de arbeidskundige en een bedrijfspsycholoog. Met een percentage van 5,44 % blijven we onder het gemiddelde van 6,2% dat in 2016 met 0,2% is gedaald.

Werkgelegenheidsgarantie / invalbeleid / invalpool

- ❖ Spectrum biedt al haar medewerkers in vaste dienst een werkgelegenheidsgarantie op voorwaarde dat men goed functioneert.

De arbeidsmarkt is het afgelopen jaar omgeslagen. Zaten we in 2016 nog in een markt waarin de werkgever eisen kon stellen omdat er een overschot aan personeel was, inmiddels wordt het tekort aan leerkrachten steeds meer voelbaar. De werkgarantie is in deze tijden niet de uitdaging waar we voor staan. Iedere dag een goede leerkracht voor de groep is wat we willen, maar als de spoeling dun is, is de neiging groot om kwalitatieve offers te brengen.

Voor de zomer van 2017 meldden zes medewerkers enthousiast dat ze een nieuwe baan hadden gevonden dicht bij huis. Met veel inzet lukte het om deze plaatsen weer vervuld te krijgen.

Daarnaast lukte het ook om nog zeven extra leerkrachten aan te nemen in de flexibele schil om zo invallers aan ons te binden. Deze invallers krijgen een vast of een jaarcontract en zijn daarmee verzekerd van werk, Spectrum kan de eerste vier procent verlof opvullen en dat is prettig.

In de tweede helft van 2017 hadden we nog de regel gesteld dat invallers die geen invalwerk hadden, gedetacheerd zouden worden naar schoolbesturen in de buurt. Deze voorwaarde hebben we in 2018 laten vallen omdat het slechts een enkele keer is voorgekomen. De bovenschoolse invallers hebben nu een stamschool toegewezen gekregen en op de enkele dag in het jaar dat ze geen invalwerk hebben, mogen ze ondersteunende werkzaamheden doen op de stamschool.

Voor 2018 wordt deze manier van werken doorgetrokken en durven we zelf tot 4,5% van het personeelsbestand te gaan aan personeel in de flexibele schil. In 2017 lag dat op 3,75%.

Eigenrisicodrager / Vervangingsfonds

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld succesvol Eigen Risico Drager te zijn inzake de vervanging van zieke en afwezige personeelsleden.

In 2017 is dit doel weer behaald. In totaal werd in 2017 € 404.675 gereserveerd voor de vervanging van afwezige leerkrachten, uiteindelijk werd € 307.082 uitgekeerd aan salarissen voor vervangers van zieke leerkrachten. Na aftrek van de overige verloven bleef uiteindelijk een batig saldo over van € 97.593. Het Eigen Risico Dragerschap is aangegaan met drie school besturen. De Stichting voor Katholiek Onderwijs te Pijnacker en de Stichting Octant voor Protestants Christelijk basisonderwijs te Pijnacker-Nootdorp. Ook deze besturen hadden een batig saldo zodat we geen garantie betalingen hoefden te verrichten vanuit ons batig saldo.

Het gevoerde beleid gericht op beheersing van uitgaven betreffende uitkeringen na ontslag

Het integraal personeelsbeleid van Spectrum-SPCO is er op gericht optimale randvoorwaarden te creëren voor het personeel. Getracht wordt onvrijwillig ontslag en daaruit eventueel voortkomende uitkeringssituaties te voorkomen. De Wet Poortwachter wordt nauwlettend uitgevoerd. De personeelsfunctionaris alsmede de bestuurder en de directeurs houden zich specifiek bezig met deze materie. In 2017 heeft één medewerker ontslag gekregen en daarvoor een vergoeding ontvangen.

Kwaliteit

Wat is onderwijskwaliteit? Ouders willen een school met een prettige sfeer, waar je ook wat leert. Scholen willen uit leerlingen halen wat erin zit en ze helpen hun weg in het leven te vinden. Schoolbesturen vinden het belangrijk dat scholen goed georganiseerd zijn, en dat de leerlingen en het personeel tevreden zijn. De minister wil dat het onderwijssysteem goede prestaties levert en de kosten beheersbaar zijn.

En dan is er natuurlijk de onderwijsinspectie, die de kwaliteit van de scholen bewaakt. Zoveel hoofden, zoveel zinnen?

Afhankelijk van het perspectief bepaalt iemand zijn verwachting en vormt hij zich een mening. Om die reden hebben we binnen Spectrum normen gesteld bij de opbrengsten die kinderen moeten behalen, hebben we doelen gesteld voor onze personeelsleden en hebben we bij een gezonde financiële organisatie kengetallen geformuleerd die we jaarlijks graag willen behalen.

Eigenlijk is dit hele bestuursverslag een verhaal over geleverde kwaliteit.

Jaarlijks worden er ook speerpunten benoemd en dat geldt ook voor kwaliteit. We noemen de volgende:

- ❖ Spectrum heeft zich ten doel gesteld dat alle scholen over een basisarrangement beschikken.

Dit doel is gehaald en daar zijn we trots op.

Het laatste inspectiebezoek op een van de scholen vond plaats in 2016. De afwezigheid van de inspectie mag positief worden uitgelegd. Op afstand houdt de inspectie de eindopbrengsten in de gaten en wordt hierover gerapporteerd naar het bestuur als scholen meerjarig onder de norm komen.

- ❖ De uitkomst van de tevredenheid onder leerlingen, medewerkers en ouders ligt boven het landelijk gemiddelde.

In 2017 zijn geen tevredenheidsonderzoeken afgenomen, dit gebeurt weer in het voorjaar van 2018. Alle scholen hebben de bevindingen vanuit 2016 opgenomen in hun plan van aanpak in schooljaar 2016-2017. Op die manier wordt uitvoering gegeven aan de verbeterdoelen die zijn opgenomen vanuit de tevredenheidsonderzoeken van 2018.

- ❖ Het nieuwe toezichtskader van de inspectie heet voortaan onderzoekskader. Het is in augustus 2017 ingegaan en geeft scholen en besturen meer ruimte om de eigen kwaliteit in kaart te brengen. Om die reden is in 2016 een werkgroep gestart met de opdracht een intern kwaliteitssysteem op te zetten om zo de kwaliteit van het onderwijs te borgen en verbeteren.

Aan de hand van het nieuwe onderzoekskader heeft de werkgroep een format ontwikkeld om interne audits uit te voeren. De school kan aan de hand van het format een zelfevaluatie opstellen en daar onderzoeksvragen aan toevoegen voor de auditcommissie. Op deze wijze brengt men de kwaliteit van het onderwijs in beeld en kan men zelf hulpvragen stellen. De vragen en antwoorden kunnen de school weer verder helpen in de nagestreefde ontwikkeling. In juni is de eerste zelfevaluatie afgenomen door de auditcommissie en in het najaar zijn de resultaten besproken. Na bijstelling is er voor gekozen om bij iedere school eens in de vier jaar een audit af te nemen in het kader van de zogenaamde zelfevaluatie. Op die manier worden er twee audits per jaar afgenomen binnen Spectrum. De bevindingen worden gerapporteerd aan het college van bestuur die uiteindelijk eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs.

De voorbereidingen en uiteindelijke resultaten van de audits krijgen weer een plaats binnen het kwaliteitsinstrument Integraal waar Spectrum in 2016 voor heeft gekozen.

In 2018 staan de eerste audits gepland bij CBS De Poort en CBS De Wiekslag.

Wat blijft is dat de directeurs twee keer per jaar een managementrapportage schrijven richting bestuur waarin zij zich verantwoorden over de opbrengsten en de ontwikkelingen binnen het onderwijskundig beleid richting bestuur. Iedere rapportage wordt besproken met het bestuur en hierbij zit vaak weer een andere directeur om ervaring en kennis te delen en er ook zelf weer beter van te worden.

Huisvesting

In 2017 is er op het gebied van huisvesting het volgende ondernomen:

Voorbereiding Nieuwbouw Prins Willem-Alexanderschool

(Groot) Onderhoud aan de diverse gebouwen

Overdracht en/of ingebruikneming gebouwen van de gemeente

Voorbereiding Nieuwbouw Prins Willem-Alexander

In 2017 heeft de architectenselectie plaatsgevonden. De opdracht is verstrekt aan Frencken-Scholl uit Maastricht. De architect is begonnen met de ontwerpfase, samen met deelnemers van de verschillende partijen. Het definitieve ontwerp zal in 2018 gereed zijn. De verwachting is dat de school in 2020 opgeleverd gaat worden.

(Groot) Onderhoud aan de diverse gebouwen

Conform het MJOP (Meer Jaren OnderhoudsPlan) 2015 – 2025 heeft er op een aantal gebouwen onderhoud plaatsgevonden. Hieronder komt een korte beschrijving per gebouw. Daarbij worden alleen de grotere projecten beschreven. Daarnaast is ook veel klein onderhoud gepleegd en zijn er kosten gemaakt voor onderhoudscontracten die niet vermeld worden:

CBS Boterdorp:

Geen bijzonderheden

CBS De Regenboog:

Er zijn zonwerende binnenlamellen geplaatst

CBS De Acker:

Luxaflex vervangen op de locatie Stampioendreef

Schilderen binnenzijde locatie Groeneweg

CBS Prins Johan Friso:

De binnenzijde van de locatie Oudelandselaan is geschilderd.

Ventilatie toiletgroepen op de Orionstraat vervangen

CBS Prins Willem-Alexander:

Geen bijzonderheden

CBS Prinses Máxima:

De binnenzijde van de locatie AG Schmidtdaan is geschilderd

CBS De Wiekslag

De beglazing en een deel van de kozijnen is vervangen.

De gevelkozijnen zijn geschilderd

De binnenzijde van de school is geschilderd.

CBS De Poort

De boeiborden zijn vervangen

De keuken is vervangen voor een nieuwe keuken

Overdracht en/of ingebruikneming gebouwen van de gemeente

Het overleg tussen de gemeente en Spectrum over de gebruikersovereenkomsten voor CBS Boterdorp, de Prinses Máximaschool en de Prins Johan Frisoschool (locatie Oudlandselaan) is ook in 2017 nog niet afgerond en zal in 2018 worden gecontinueerd.

Risicomanagement

In de lange geschiedenis van Spectrum werd tijdens de algemene ledenvergadering (voor 2011 was Spectrum nog een vereniging) bij de bespreking en goedkeuring van het jaarverslag voornamelijk gekeken naar de financiën.

Hoe staan we ervoor? Hebben we genoeg vet op de botten om eventuele tegenslagen op te vangen en zo kon het gebeuren dat 'vet' een doel werd. Later kwamen daar de eerste kengetallen bij. Steeds meer ontstaat het besef dat geld een middel is om doelen te realiseren. Het gaat niet om vermogensbeleid dat gebaseerd is op kengetallen, het gaat om ambities die afgezet worden binnen het meerjarenperspectief.

Bij het realiseren van die ambities spelen altijd risico's mee. Wanneer risico's zich voordoen, kunnen ambities onder druk te komen. Om die reden is het belangrijk de mogelijke risico's in beeld te brengen.

Risicobeheersing is vanaf 2012 een vast onderdeel geworden van de planning en control cyclus. Spectrum gebruikt hiervoor het model dat is ontwikkeld door de PO Raad.

Voor 2017 is in eerste instantie gekeken naar factoren die de doelstellingen van Spectrum bedreigen, en dus niet op de eerste plaats naar financiële risico's die rechtstreeks tegenvallers in de exploitatie kunnen veroorzaken.

Aantal risico's per domein, adequaat afgedekt

Domein	Totaal aantal adequaat afgedekte risico's	Laag risico	Middelgroot risico	Urgent risico
Bestuur en Organisatie	9	2	6	1
Onderwijs en Identiteit	8	3	4	1
Financiën	12	2	10	0
Personeel	11	4	4	3
Huisvesting	11	5	6	0
Totaal	51	16	30	5

Van de belangrijkste 51 risico's die de (onderwijskundige)doelstellingen van Spectrum kunnen bedreigen, zijn op basis 5 risico's bestempeld als urgent en 30 risico's bestempeld als middelgroot.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Globaal genomen betekent dit dat 69% (zijnde 59% plus 10%) van de belangrijkste risico's op korte en middellange termijn aandacht behoeven.

Uitgangspunt is dat een instelling die 60% of meer van haar urgente en middelgrote risico's adequaat heeft afgedekt, een "voldoende" scoort voor het managen van risico's. Op basis van de verwachtingswaarde van de risico's die voor Spectrum zijn weergegeven is 94% van de urgente en middelgrote risico's adequaat afgedekt.

De volgende onderwerpen hebben een urgent risico:

- Er is onvoldoende inzicht in financieringsmogelijkheden. Externe financiering van een project wordt niet gesignaleerd.

In het model van de PO Raad wordt tevens een advies gegeven of de aannames ten aanzien van de benodigde bufferliquiditeit ook van toepassing kunnen worden verklaard voor Spectrum. Dit advies is gebaseerd op het oordeel in hoeverre de impact van een risico al dan niet op korte termijn (< 1 jaar) tevens van financiële aard is.

Aantal risico's met financiële consequenties op korte termijn per domein, adequaat afgedekt

Domein	Totaal aantal adequaat afgedekte risico's	Laag risico	Middelgroot risico	Urgent risico
Bestuur en Organisatie	4	2	2	0
Onderwijs en Identiteit	5	3	2	0
Financiën	5	2	3	0
Personeel	6	4	2	0
Huisvesting	8	5	3	0
Totaal	28	16	12	0

Op basis van de verwachtingswaarde van de risico's met financiële consequenties die Spectrum heeft weergegeven en de beoordeling in hoeverre deze risico's adequaat zijn afgedekt is 92% van de urgente en middelgrote risico's met een financiële impact op korte termijn (<1 jr.) adequaat afgedekt. De norm is 60%, hetgeen betekent dat Spectrum een gunstig risicoprofiel heeft. De organisatie wordt steeds meer volwassen en is in control.

De hier genoemde conclusies staan verwoord in de uitgebreide rapportage Risicomanagement van Spectrum.

Behalve een doorrekening van een model valt over de risico's het volgende te melden:

Onderwijskwaliteit

Binnen Spectrum werken alle scholen sinds 2016 met ParnasSys als leerlingenvolgsysteem. Naast het LVS wordt bovenscholings gebruik gemaakt van Ultimview.

Ultimview biedt op een overzichtelijke wijze informatie om de kwaliteit van onderwijs binnen Spectrum te beoordelen. Kwantitatieve en kwalitatieve informatie wordt slim gecombineerd en getoetst aan de geldende inspectienormen. Eventuele aandachtspunten worden direct gesignaleerd, zodat het mogelijk is om te sturen waar en wanneer dat nodig is. Om ervaring te krijgen met Ultimview komt het programma periodiek aan de orde in het directieoverleg in 2018.

Passend Onderwijs

Na drie jaar werken onder de nieuwe wet is een eerste brede evaluatie gehouden door een extern bureau. Op basis van de bevindingen en de gesprekken met mensen uit het onderwijsveld in een nieuw ondersteuningsplan opgesteld 2017-2021. Nieuw is dat er structureel geld wordt uitgetrokken voor lichte ondersteuning zonder dat daar vooraf toestemming hoeft te worden verkregen vanuit het samenwerkingsverband. Wel moet men achteraf verantwoorden waar de gelden voor ingezet zijn.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Binnen het samenwerkingsverband krijgt men ook steeds beter overzicht in de uitputting van de diverse begrotingsposten. In de eerste jaren leidde niet uitgegeven posten tot een te groot overschot in de exploitatie. Met de meerjarenbegroting 2018-2022 wordt de opgebouwde reserve samen met de extra middelen die de komende jaren ontvangen worden vanuit de vereffening ingezet ten behoeve van de scholen en daarmee de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

De scholen ontvangen € 125 p/ln subsidie voor de basisondersteuning (dit was oorspronkelijk € 75) en krijgen daarnaast nog € 50 p/ln voor de lichte ondersteuning. De arrangementen blijven op hetzelfde niveau als de eerste jaren.

Een belangrijk thema blijft de samenwerking met de gemeente. Zorg en onderwijs raken elkaar op het moment dat kinderen thuis in een omgeving zitten die niet veilig is of op zijn minst geen goede kansen biedt voor het kind om zich te ontwikkelen. De school is vaak de vindplaats van het probleem en de oplossing ligt vaak aan de kant van de gemeente. Hoe vinden ze elkaar in een woud van regels vanuit verschillende ministeries op een manier dat het kind en vaak de ouders er niet onder lijden, maar juist snel de hulp krijgen die nodig is.

Vanuit de gemeente en Passend Onderwijs wordt hier een onderzoek naar gedaan in 2017 en 2018.

Scholen

Met de leerlingenprognoses die na 1 oktober worden opgesteld en die de gemeente één keer per jaar of twee jaar laat opstellen wordt altijd gekeken naar de toekomst. Met name in Bleiswijk is een terugloop van leerlingen te verwachten de komende twintig jaar. Het gaat om een afname van 10 à 20 procent. Met name de Poort leidt dusdanig onder deze krimp dat verwacht wordt dat de school per 2018 onder de opheffingsnorm zal raken. Om die reden wordt in 2018 een onderzoek verricht hoe Spectrum zorg kan dragen voor goed christelijk basisonderwijs in Bleiswijk voor nu, maar vooral ook in de toekomst. Een intensieve samenwerking tussen CBS De Poort en CBS De Wiekslag in Bleiswijk is in voorbereiding. Onderzoek zal uitwijzen waar deze samenwerking toe zal leiden.

Personeel

De komende vier jaren lijkt het aantal leerlingen licht te dalen. Met name in Bleiswijk pakt dit voor de scholen nadelig uit. Voor het zittende personeel verwachten we geen problemen. Sterker nog, de komende jaren zullen we steeds meer moeite krijgen om goede leerkrachten aan ons te binden. De arbeidsmarkt is weer in beweging. Voor de zomervakantie van 2017 was dat duidelijk merkbaar toen in een maand tijd zes medewerkers een nieuwe baan hadden gevonden dichterbij huis. Het lukte net op tijd om deze plaatsen weer te vullen en nog een flexibele schil aan te leggen met zes medewerkers in de invallerspoot van Spectrum. Voor 2018 zullen we opnieuw inzetten op een pool met bovenschoolse invallers tot 4% van het totale personeelsbestand. De ervaring van de laatste jaren leert ons dat ongeveer 4% van het verzuim langdurig is. Op kort verzuim is moeilijk te sturen, op langdurig verzuim lukt dat beter. Naast het ziekteverzuim raken per jaar tussen de tien en vijftien medewerkers zwanger, hetgeen betekent dat er voor ieder minimaal zestien weken vervanging moet worden geleverd en een deel maakt daarbij nog gebruik van aanvullend tien weken betaald ouderschapsverlof. Op al deze punten proberen we goed te anticiperen.

We accepteren het risico dat we te veel medewerkers aan trekken, in de praktijk valt dit vaak mee. In 2017 hebben een aantal bovenschoolse invallers ook korte invalverloven ingevuld bij 'bevriende' besturen. Ze werden dan gedetacheerd. Voor 2018 is dit weer stopgezet. Het levert administratief heel veel extra werk op en om die reden worden de invallers wanneer er geen werk is toegewezen aan een zogenaamde stamschool waar ze dan ondersteunende werkzaamheden verrichten. We durven dit risico te lopen omdat we eigen risicodragers zijn voor de vervanging van zieke medewerkers en hier ieder jaar geld aan overhouden.

Huisvesting

Per 1 januari 2015 is het onderhoud, zowel binnen als buiten, geheel voor rekening van de schoolbesturen gekomen. De financiering is daar ook op afgestemd.

Voor de schoolbesturen betekent het dat er veel minder overleg nodig is met de gemeente over onderhoudszaken aan de scholen. Dit is een voordeel.

Spectrum pakt de verantwoordelijkheid voor het totale onderhoud op door gericht te werken met meerjarenplannen voor het onderhoud binnen en buiten.

Plannen, uitvoeren, evalueren, plannen bijstellen en weer overgaan tot actie. Het is een gewoonte en onderdeel van kwaliteitsbeleid. De overdracht van een drietal schoolgebouwen van de gemeente naar Spectrum toe heeft nog niet plaatsgevonden. De complexiteit hiervan brengt nog wel wat risico's met zich mee voor Spectrum. Met name de vraag of de kosten voor de exploitatie van deze gebouwen niet veel hoger zijn dan de vergoeding daarvoor die Spectrum vanuit het Rijk ontvangt.

Toekomst Spectrum

Is Spectrum toekomstproof? Deze vraag stond centraal in het voorwoord en is binnen diverse thema's aan bod gekomen. Momenteel gaat het goed! De basis is solide, de kwaliteit op orde en dat betekent dat we verder kunnen investeren in de toekomst. Het onderwijs is net als de maatschappij altijd in beweging en om die reden zullen we vooruit moeten kijken. Wat hebben we niet alleen nu, maar over vijf of vijftien jaar nodig om nog steeds goed te zijn. Om hoge opbrengsten te realiseren, een goede uitstroom naar het voortgezet onderwijs, hoge tevredenheid onder leerlingen, medewerkers en ouders, zal gericht ingezet blijven worden op de professionalisering van de leerkrachten en de overige medewerkers in de school. Zij maken de kwaliteit van het onderwijs.

Aan welke vaardigheden denken we dan bij de leerkracht van de toekomst:

- Ze gebruiken hun kennis over een onderwerp, over lesgeven en leren en over technologie om de leeractiviteiten van de leerlingen te ondersteunen waardoor leerlingen stappen vooruit kunnen zetten qua leren, creativiteit en innovatie zowel face-to-face als in virtuele leeromgevingen.
- Ze ontwerpen, ontwikkelen en evalueren authentieke leerervaringen waarbij eigentijdse tools en bronnen worden benut met het doel om het leren in een specifieke context van leerlingen te vergroten in relatie tot de benodigde kennis, vaardigheden en houding van de leerlingen.
- Ze hebben kennis en vaardigheden die horen bij een innovatieve professional in een mondiale en digitale maatschappij.
- Ze begrijpen plaatselijk en globale maatschappelijke vraagstukken en nemen hun verantwoordelijkheid in een voortdurend veranderende digitale cultuur en laten wettelijk verantwoord en ethisch gedrag zien in hun professionele praktijk.
- Ze verbeteren continue hun professionele praktijk waarbij het model van een leven lang leren wordt gehanteerd en waarbij zij op school en in de professionele leefgemeenschap een voortrekkersrol vervullen door het promoten en laten zien van het effectieve gebruik van digitale tools en bronnen.

Rondom deze vaardigheden zullen de gesprekken in de teams zich concentreren. Er zal geschoold worden binnen en buiten de kaders van het Lerarenregister dat in 2018 gaat komen. Zijn we op deze manier met ons vak bezig, dan kunnen we ten alle tijden een positief antwoord geven als ons gevraagd wordt of we toekomstproof zijn.

Bevordering van deskundigheid bij het management is een ander punt aandacht krijgt. Vanaf 2018 is het schoolleidersregister een feit. Directieleden moeten zich permanent bekwamen om hun registratie actief te houden. Er zijn diverse wegen die hierin gevolgd kunnen worden.

Bovenstaande zaken raken de inhoud van het personeelsbeleid, een ander punt dat veel aandacht vraagt, is het aanbod van voldoende gekwalificeerd personeel. De acties hierop zijn reeds eerder beschreven in dit verslag.

Qua identiteit is in 2017 een nieuwe nota geschreven waarin kaders worden aangegeven voor iedereen die bij Spectrum werkt. In de nota wordt burgerschapsvorming verbonden met de protestants christelijke identiteit. Bij Spectrum wordt gewerkt vanuit de christelijke traditie. Als je

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

weet waar je vandaan komt, kan dat helpen om richting te geven aan de toekomst. Opvoeden en onderwijzen is om die reden nooit neutraal, het zou 'waarden'-loos zijn en dat willen we niet.

Naast onderwijs, identiteit en personeelszaken wordt de komende jaren veel aandacht besteed aan het kwaliteitsbeleid. In 2017 is het nieuwe onderzoekskader van de Inspectie voor het Onderwijs in werking getreden. Het kader lijkt minder instrumenteel en meer ruimte te bieden voor scholen om het eigen verhaal te vertellen. Als dit zo is, zullen we hier graag bij aansluiten. De audits die vanaf 2018 structureel worden ingevoerd, zullen een nauwe relatie houden met het kader van de inspectie. Hoe graag we onze eigen kwaliteit voor het voetlicht willen brengen, het kader van de overheid is een gegeven en daarmee een uitgangspunt.

Naast punten gericht op de inhoud van het onderwijs en aandacht voor personeel en kwaliteit zijn de volgende zaken een vermelding waard.

In oktober 2015 is een start gemaakt met schoolprofilering. Aanleiding was het vastgestelde schoolplan 2015-2019 op de scholen. Door middel van schoolprofilering beogen de scholen vergroting van rendement, waarbij gedacht kan worden aan een bewustere keuze van activiteiten in de school en meer samenhang.

Het profiel moet het primaire proces versterken. Na het ontwikkelen van het onderwijskundig profiel zijn de scholen ermee naar buiten getreden. Het begint bij de ouders en de ouders van potentiële leerlingen.

Vanuit het schoolprofiel is men gekomen tot een communicatieplan waarbij men zich steeds afvraagt welke boodschap over het profiel voor welke doelgroep bestemd is. Dit heeft weer te maken met consequenties voor de toon en taal en voor de argumentatie die gebruikt wordt.

Bij doelgroepen kan gedacht worden aan: het team, de leerlingen, de ouders van de school, (potentiële) ouders in de buurt, bestuur/rvt, inspectie, partners, gemeente, de buurt, etc.

Dit alles maakt scholen bewust van het motief achter alle activiteiten. Ouders raken geïnspireerd door het elan dat de school uitstraalt en het gunstige effect op de ontwikkeling van hun kind. Een aantal scholen zijn al bezig met het evalueren van in gang gezette activiteiten, een aantal scholen zijn nog bezig met een eerste opzet.

Reeds eerder genoemd zijn de activiteiten rondom de ideale schoolgrootte. In 2015 leidde het tot een fusie tussen de Mauritschool en de Frisoschool en daarbij is afgesproken dat er in 2018 een evaluatie zal plaatsvinden waarbij de uitkomsten worden gebruikt om nieuw beleid te formuleren. In Bleiswijk gaan De Poort en De Wiekslag intensief samenwerken en onderzoeken welke optie het meeste kansen biedt voor de toekomst. Aanleiding is de daling van het aantal leerlingen.

Beide trajecten gaan steeds in nauw overleg met de teams en mr-en van de scholen.

Uiteindelijk zullen de uitkomsten in 2018 van deze ontwikkelingen ook weer meegenomen worden in het overleg met de gemeente Lansingerland. Er wordt namelijk een nieuw integraal huisvestingsplan opgesteld voor de periode 2019-2025 en daarin worden alle zaken opgenomen met een relevantie op het gebied van huisvesting voor de basisscholen.

Door al deze punten in beeld te brengen is er duidelijkheid wat het toekomstplan 2014-2018 heeft opgeleverd en krijgt Spectrum zicht op de volgende periode 2018-2022. Hiermee is het plan een belangrijke schakel in de kwaliteitscirkel. We gaan 2018 hoopvol tegemoet.

Organisatie

Juridische structuur en governance

Spectrum is een Stichting en de volledige naam is: Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Lansingerland, kortweg Spectrum-SPCO.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Zij heeft haar zetel te Bergschenhoek en heeft gekozen voor het Raad van Toezicht model waarin bestuur en toezicht zijn gescheiden.

Het stichtingsbestuur is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de instandhouding van de scholen voor Protestants Christelijk onderwijs in de gemeente Lansingerland. De bestuurder is ook verantwoordelijk voor het geven van onderwijs in de acht scholen, volgens de kenmerken geformuleerd in het strategisch beleidsplan.

De Raad van Toezicht heeft nadrukkelijk de rol van toezicht houden op de bestuurder. De bestuurder heeft een sturende rol ten opzichte van de schooldirecties en het stafbureau.

De schooldirecties zijn (integraal) verantwoordelijk voor het onderwijskundig management, financieel management, personeelsmanagement en het beheer van de schoolgebouwen. De scholen zijn betrokken in de ontwikkeling van het bovenschoolse beleid.

De verdeling van taken is vastgelegd in het bestuursstatuut.

Code Goed Bestuur Primair Onderwijs

Spectrum is lid van de brancheorganisatie voor Primair Onderwijs, de PO raad. Zoals alle leden van de PO raad, heeft Spectrum de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs conform vastgesteld. In deze code zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders en leidinggevenden in het primair onderwijs. De code wordt met regelmaat geëvalueerd en gebruikt als 'naslagwerk'.

Raad van Toezicht

Bij de vervulling van haar taak richt de Raad van Toezicht zich op het belang van de Stichting en de door de Stichting in stand gehouden scholen. De samenstelling, taken en bevoegdheden van de raad zijn zodanig dat deze een deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan uitoefenen.

De Raad heeft in 2017 vijf keer vergaderd met het College van Bestuur over de onderwerpen die vallen onder de verantwoordelijkheid en welke genoemd zijn in de statuten van de Stichting.

Periodiek voert men ook overleg met de GMR en de directies van de scholen.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar het jaarverslag van de Raad van Toezicht.

De samenstelling van de Raad wordt beschreven bij de algemene gegevens.

College van Bestuur

Het College van Bestuur is eenhoofdig en belast met het besturen van de door de Stichting in stand gehouden scholen. Het College van Bestuur treedt op als bevoegd gezag van Spectrum.

De bestuurder is tevens belast met de eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding van de Stichting en van de door de Stichting in stand te houden scholen.

De bestuurder van Spectrum heeft zitting in het dagelijks bestuur van het samenwerkingsverband PPO Delfland en het dagelijks bestuur van het in 2016 opgerichte Poolwest zijnde de invallerspooi voor de 17 schoolbesturen met bij elkaar 237 scholen en ruim 4000 leerkrachten. Naast zijn functie als bezoldigd bestuurder heeft deze geen betaalde nevenfuncties.

De samenstelling van het Bestuur wordt vermeld bij de algemene gegevens.

Medezeggenschapsraad

Elke school heeft een medezeggenschapsraad (MR). Via de MR hebben ouders en personeel invloed op het schoolbeleid. De primaire gesprekspartner van de MR is de schooldirecteur.

Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad (GMR)

De GMR vertegenwoordigt de ouders en het personeel van de acht scholen. De GMR bestond uit acht personen, vier namens beide geledingen. Vier scholen leveren een ouder, vier scholen een personeelslid. De GMR vergadert minimaal vijf keer per jaar en behandelt alleen onderwerpen die voor de scholen van gemeenschappelijk (schooloverstijgend) belang zijn. De primaire gesprekspartner van de GMR is de bestuurder.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Minimaal één keer per jaar vergadert een afvaardiging van de GMR met een afvaardiging van de RvT. Het gaat daarbij over de gang van zaken binnen Spectrum in het algemeen en in het bijzonder over het functioneren van het College van Bestuur.

In de vergaderingen werd gesproken over:

- evaluatie van de fusie van CBS Prins Maurits en CBS Prins Johan Friso
- de werkwijze en samenstelling van de GMR
- het financieel beleidsplan, de begroting en de meerjarenbegroting
- het bestuursformatieplan
- het jaarverslag bestuur / de jaarrekening financieel
- het ondersteuningsplan (op voordracht van de ondersteuningsplanraad)
- de kwaliteit van onderwijs en de opbrengsten
- passend onderwijs
- het schoolfonds
- de functiemix
- het Eigen Risico Dragerschap
- het vakantierooster 2018-2019
- regeling stagiaires
- de gedragscode
- opstellen, uitvoeren en analyses tevredenheidsonderzoeken leerlingen, ouders en medewerkers
- het Handboek Personeel
- regeling functieomschrijving niet normfuncties
- klachtenregeling
- werkkostenregeling
- ICT-beleidsplan
- protocol vervangingsbeleid
- regeling functieomschrijving/competenties onderwijsass/leraarondersteuner/IB-er

Staf en secretariaat

De stafmedewerkers adviseren het College van Bestuur over het te voeren beleid. Ook adviseren zij, gevraagd en ongevraagd, de directeuren bij de uitvoering van hun taken. Zij volgen, toetsen en beoordelen de resultaten van uitvoering van beleid en rapporteren hun bevindingen aan het College van Bestuur.

Het stafbureau verleent ondersteunende diensten voor de gehele organisatie.

Directeur school

Spectrum beheerde in 2017 acht scholen. Iedere school heeft een directeur die belast is met de algehele leiding. De directeur legt verantwoording af aan het College van Bestuur.

In 2017 is de vacature betreffende het directeurschap op CBS De Wiekslag vervuld, daarmee hebben alle scholen weer een directeur.

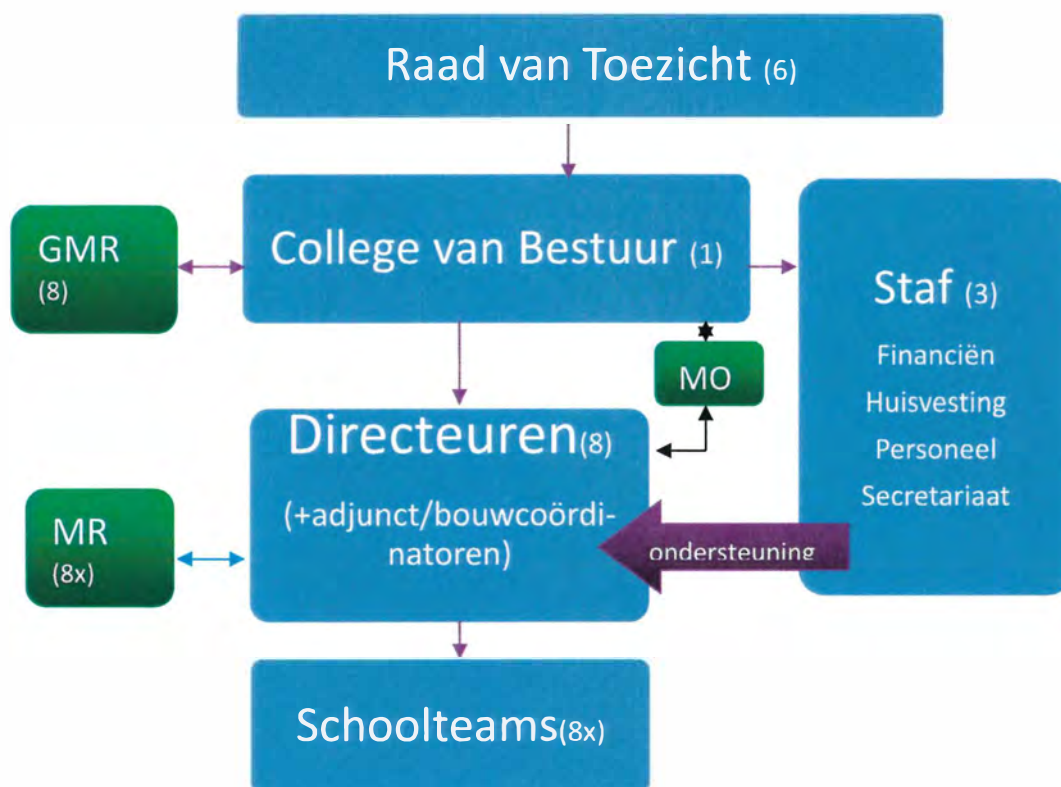
Stichting Advies Raad

De adviesraad heeft een wisselende samenstelling en bestaat uit stakeholders die gehoor geven aan de oproep via de nieuwsbrieven van de scholen. Minimaal eens in de twee jaar komt zij bij elkaar om te spreken over en advies uit te brengen over strategische ontwikkelingen en zaken betreffende de identiteit van Spectrum.

In 2016 heeft een gesprek plaatsgevonden naar aanleiding van grondslag denken versus perspectief denken. De opbrengst van deze avond heeft als bouwsteen gefungeerd voor de nieuwe nota over het christelijk onderwijs binnen Spectrum in relatie met burgerschapsvorming. Uiteindelijk mondt dit

weer uit in het nieuwe strategische beleidsplan voor de periode 2018-2022. In het voorjaar van 2018 wordt opnieuw een avond belegd voor de SAR. Deze staat in het teken van het document KOERS22.

Organogram Spectrum

MO = Management Overleg (bestuursondersteuner, controller, 8 directeuren, vz CvB)

Organisatorische ontwikkelingen

In het strategisch beleidsplan heeft Spectrum op het gebied van organisatie doelen gesteld met betrekking tot Good Governance, het managementkader, de planning en controlecyclus en de samenwerking met andere partners in de regio.

Op het gebied van Good Governance heeft dat in 2016 geleid tot een verdere invulling van de taken van toezichthouder, bestuurder en directieleden en de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd. De schoolbezoeken in 2017 zijn voortgezet en waren wederom zinvol voor zowel de leden van de raad als de medewerkers op school. Er zijn bezoeken gebracht aan CBS Prins Johan Friso en CBS Boterdom en bij beide bezoeken was een gesprek ingeroosterd met de leerlingenraden. Het leverde interessante gesprekken op waarbij de leden van de raad konden waarnemen hoe beleid zich uiteindelijk vertaalt naar de kinderen. De pilot is om die reden omgezet in uitvoerend beleid. In het kader van de jaarlijkse evaluatie werkwijze RvT is in 2017 gebruik gemaakt van de diensten van B&T in de persoon van Harm Klifman. Als expert op het gebied van governance vraagstukken heeft hij vooraf vragenlijsten gestuurd naar de leden van de raad en vervolgens een avond lang de uitkomsten besproken en die geplaatst in de ontwikkelingen binnen het onderwijs. Naast complimenten voor de werkwijze binnen de raad waren er ook tips. Dhr. Klifman stelde bijvoorbeeld de onafhankelijkheid van de leden ter discussie wetend dat Spectrum in de statuten heeft

opgenomen dat de leden van de raad worden geworven uit het ouderbestand. Hoe conflicterend is het om ouder te zijn van één van de Spectrumscholen in het licht van onafhankelijkheid? Voor Spectrum is het nog steeds geen issue, betrokkenheid van ouders gaat boven onafhankelijkheid. De leden weten hier goed mee om te gaan in de praktijk.

Bij de evaluatie van de eigen organisatie wordt steeds teruggegrepen op de Code Goed Bestuur. Het fungeert als een routeboekje voor het handelen van ieder die bij Spectrum betrokken is. Voor de samenwerkingsverbanden waarin Spectrum deelneemt geldt hetzelfde. Gedacht wordt aan PPO-Delfland het samenwerkingsverband voor de zorg aan kinderen. Binnen PPO-Delfland is Spectrum één van de 24 schoolbesturen en bij Poolwest, een gezamenlijke invalpool is Spectrum één van de 16 schoolbesturen. In ieder verband worden de regels van de Code Goed Bestuur gehanteerd en schept duidelijkheid voor de gebruikers en degenen die het in stand moeten houden.

Vertrouwenspersoon / klachten

In overeenstemming met de klachtenprocedure beschikt Spectrum over een vertrouwenspersoon die bij klachten functioneert als aanspreekpunt. De procedure is terug te vinden op de website van Spectrum.

Onafhankelijk vertrouwenspersoon bij Spectrum is mw. N. Blijleven-Voordouw.

Zij is in 2017 niet aangesproken als vertrouwenspersoon.

Buiten de vertrouwenspersoon om is in 2017 een klacht ingediend bij de klachtencommissie over CBS De Acker naar aanleiding van een pestincident.

De ouders hadden in maart hun kind van school gehaald omdat ze er geen vertrouwen meer in hadden dat het goed zou komen. Twee maanden daarna hebben ze hierover een klacht ingediend bij de landelijke commissie voor de behandeling van klachten. De vertrouwenspersoon, het bestuur en de directie konden geen uitkomst meer bieden omdat de leerling al van school was gehaald.

De klachtencommissie stelde de ouders in het gelijk, men vond dat de school niet tot het uiterste was gegaan om een adequate oplossing te bieden.

Aangezien de leerling al van school was, bleef er weinig anders over dan het pestprotocol nogmaals te evalueren en bij te stellen. De ouders zijn na behandeling op het bestuurskantoor uitgenodigd en in kennis gesteld van de aanpassingen in het protocol. Hiermee was de zaak afgedaan.

Natuurlijk had de directie, het bestuur alsmede de vertrouwenspersoon graag eerder geïnformeerd willen worden. De ouders kozen voor een andere oplossing en dat vraagt dan respect.

Jaarverslag van de Raad van Toezicht

Vooraf

Aan de hand van dit jaarverslag legt de Raad van Toezicht publieke verantwoording af over de vormgeving van het interne toezicht bij Spectrum-SPCO. De visie van waaruit de raad opereert, kan worden gekarakteriseerd als 'waarde(n)gedreven'. Dit houdt in dat de raad erop toeziet dat de stichting wordt bestuurd vanuit de waarden of leidende principes zoals genoemd in de missie en visie van de stichting en dat de organisatie voldoende publieke waarde creëert in de kwaliteit van het onderwijs. Essentieel daarbij is het uitgangspunt dat de beschikbare middelen voor dit doel worden ingezet en dat het belang van de leerlingen bij alle afwegingen centraal blijft staan.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat eind 2017 uit vijf leden. Voor de zomer is dhr. Maarten Backer voortijdig afgetreden als lid van de raad. Zijn vrouw werd directeur van één van de Spectrumscholen en deze twee functies waren niet verenigbaar met elkaar. Eind december is dhr. Robert Buitenhuis voortijdig afgetreden. De redenen waren privé gerelateerd.

De Stichting is hen veel dank verschuldigd voor hun inzet en betrokkenheid in de loop der jaren. Na de zomer van 2017 zijn twee nieuwe leden benoemd, de raad is hiermee weer op sterkte.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Van alle leden van de raad zijn de nevenfuncties in kaart gebracht, waarbij werd vastgesteld dat er geen conflicterende belangen zijn.

Samenstelling Raad van toezicht in 2017

Naam	Functie	Expertisedomein	Rooster van aftreden
drs. W.W.J. Spijker	voorzitter	organisatie-bestuur	1 juli 2019*
drs. mw. A. Buurman-Anagnostaras	lid	HRM-beleid	1 februari 2021*
drs. mw. J.M. van Koten	lid	onderwijs	1 september 2021
drs. J.J. Renes	lid	organisatie-bestuur	1 oktober 2021
drs. mw. S. van der Eijk-van Eck	lid	financiën ICT	1 juli 2018
drs. R. Buitenhuis RA	lid	financiën	31 december 2017
mr. M.R. Backer	lid	juridische zaken	1 juli 2017
* acht jaar lid van de raad			* aftredend

Wetgeving en branchecode

Met de huidige governancestructuur beschikt Spectrum over een formele (organieke) scheiding tussen toezicht en bestuur en voldoet zij aan de eisen van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur'. Tevens onderschrijft de stichting de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs' van de PO-raad. De bestuurders en toezichthouders zijn dan ook aanspreekbaar op de toepassing ervan. De raad heeft in 2017 gewerkt aan een nieuw intern toezichtkader dat begin 2018 zal worden vastgesteld. Het kader geeft richtinggevende uitspraken voor het nieuw op te stellen strategisch beleidsplan. Aan dit plan wordt gewerkt sinds de zomer van 2017 en dit zal voor de zomer van 2018 worden vastgesteld. Het plan krijgt de naam KOERS22 en krijgt het motto: zin in leren.

Spectrum werkt verder met een gedragscode welke in 2016 door het College van Bestuur voor alle medewerkers van de stichting is vastgesteld met afspraken over integriteit, onafhankelijkheid, omgaan met vertrouwelijke informatie, onderlinge bejegening, etc. De code is bedoeld voor iedereen die op wat voor manier een band heeft met Spectrum.

Vergoeding leden Raad van Toezicht

De leden van de raad ontvangen voor hun werkzaamheden een onkostenvergoeding van € 150,- per jaar. De Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in Onderwijsinstellingen schrijft een vergoeding voor van ongeveer € 2000 per jaar voor stichtingen met de omvang van Spectrum. De Raad heeft besloten om hierin terughoudend te zijn. Het standpunt komt nog voort uit de tijd dat er gewerkt met besturen die door vrijwilligers werden ingevuld.

Overlegvormen

De raad kwam vijfmaal bijeen in een regulier overleg met het College van Bestuur. De jaarlijkse evaluatievergadering over het eigen functioneren en dat van de bestuurder vond plaats in juni 2017. Bij de evaluatie was Harm Klifman betrokken van B&T. dhr. Klifman geldt als een autoriteit op het gebied van governance.

Behalve de vergaderingen van de raad zelf, wordt er ook op andere manieren contact onderhouden binnen Spectrum:

- Scholenbezoek door de RvT: in 2017 is de pilot doorgetrokken. Er zijn wederom actuele thema's besproken met vertegenwoordigers uit de scholen. Er vonden twee schoolbezoeken plaats waarbij de algemene gang van zaken werd besproken en tevens aandacht was voor vernieuwingen in het onderwijs. Dit jaar was er in het kader van burgerschapsvorming ook een gesprek ingepland met de leerlingenraden. Dit pakte heel leuk uit.
- overleg met directeuren en leden van de GMR: in het kader van het nieuw te ontwikkelen strategisch beleidsplan is gesproken over actuele ontwikkelingen in de maatschappij en het

onderwijs en wat dat betekent voor de toekomst en de doelen die moeten worden nagestreefd. De avond leverde nuttige bouwstenen op voor het nieuw te ontwikkelen plan.

- Overleg met de GMR: In juni spraken twee vertegenwoordigers van de raad met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad conform het besluit dit overleg jaarlijks te laten plaatsvinden. Onderwerpen van gesprek zijn ieder jaar de algemene gang van zaken en het functioneren van het College van Bestuur.
In november vond het tweede overleg plaats samen met de leden van de directies van de scholen. Vanaf 2017 zijn de raden van toezicht verplicht om minimaal twee keer per jaar te overleggen met de GMR. Deze avond stond in het teken van het thema toekomst van het onderwijs waarin onder andere de 21^e-eeuwse vaardigheden en onderzoekend leren aan bod kwamen.
- Voorzittersoverleg: In het voorzittersoverleg voor elke reguliere vergadering werd de agenda doorgesproken. Vervolgens gaat de agenda in concept naar de leden die deze dan nog kunnen aanvullen. Dit overleg wordt gevoerd door de voorzitters van de RvT en het CvB.

Toezietsrol

Jaarverslag en begroting

De raad heeft in 2017 het jaarverslag en de jaarrekening over 2016 goedgekeurd. Deze stukken en het accountantsverslag zijn in aanwezigheid van de accountant besproken. Tijdens het overleg werd nader ingegaan op de (meerjaren)begroting als sturingsinstrument en de samenhang met het strategisch beleidsplan. Tevens is aandacht besteed aan de bevindingen opgenomen in het accountsverslag over de jaarrekening van 2016.

De goedkeuring van de begroting voor 2018 en de meerjarenbegroting vond plaats in de vergadering van 11 december 2017.

De raad evalueert periodiek de kwaliteit van de accountant en benoemt om de zoveel jaar een andere.

Verantwoordingscyclus

In de loop van ieder kalenderjaar volgt de raad een verantwoordingscyclus die met het College van Bestuur is overeengekomen, waardoor de raad inzicht heeft in de trends bij diverse kengetallen over de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de stichting. Deze cyclus levert – samen met de informatie in het jaarverslag – de informatie op voor de ijkpunten in het intern toezichtkader. In 2017 zijn de volgende resultaten besproken:

- De ontwikkeling van de leerlingaantallen en het marktaandeel: De raad constateert dat er op stichtingsniveau sprake is van een lichte krimp. Er zijn verschillen op schoolniveau die samenhangen met uiteenlopende omstandigheden in de afzonderlijke wijken. Schoolprofilering blijft een punt van voortdurende aandacht.
- De resultaten van landelijke toetsen en informatie uit het leerlingvolgsysteem: De raad ontvangt twee keer per jaar heldere overzichten van de meetbare onderwijsresultaten en stelt vast dat de scholen erin slagen zich te verbeteren.
- De beoordelingen van de scholen door de inspectie en de vroegtijdige signalering door het bestuur: De inspectierapporten worden normaal gesproken door het College van Bestuur ter kennisname aangeboden aan de raad en besproken, in 2017 zijn er geen onderzoeken afgenomen door de inspectie. De raad constateert dat het college tijdig signaleert en goed stuurt op onderwijskwaliteit, waardoor er geen onverwachte oordelen van de inspectie zijn. De prestatie-indicatoren op dit punt worden nog niet op alle scholen gerealiseerd en blijven de aandacht van alle betrokkenen in de stichting vragen.
Alle scholen hebben een basis-arrangement volgens het waarderingskader van de inspectie.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

- Het onderzoek naar leerlingtevredenheid en oudertevredenheid: de laatste peilingen van 2016 laten een gunstig beeld zien. Ze worden om de twee jaar afgenomen en komen in 2018 weer aan bod.
- Tussentijdse financiële rapportages: De raad constateert dat er goed zicht is op ontwikkelingen en financiële consequenties in de loop van het kalenderjaar. De forecasts waarmee wordt gewerkt geven inzicht in te verwachten ontwikkelingen.
- De aanbevelingen van het accountantsrapport worden goed opgevolgd. De administratie van de zogenaamde derden-rekeningen (schoolrekening, schoolfonds, etc.) blijft een punt van aandacht en krijgt in 2018 opvolging.

Rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen

- De Raad heeft op basis van de financiële rapportages, verslag van accountant en overleg met bestuurder en controller geconstateerd dat er sprake is van rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen.

Naleving wettelijke voorschriften

- De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het college van bestuur de wettelijke voorschriften op de juiste wijze heeft nageleefd.

Werkgeversrol

Functionerings- en beoordelingsgesprekken

De Raad van Toezicht voert jaarlijks een resultaatgesprek met het College van Bestuur. Input voor het gesprek waren het interne toezichtkader, de bestuursjaarkalender, het bestuursverslag 2016, de zelfevaluatie van de bestuurder en notities van de gesprekken gevoerd met afgevaardigden van de GMR en het Management Overleg over het functioneren van de bestuurder. Tevens werd er gesproken over de persoonlijke ontwikkeling.

Namens de raad werd waardering uitgesproken voor de wijze waarop de bestuurder leiding geeft aan de stichting en de samenwerking met de raad.

CAO voor bestuurders in het PO

In 2016 is de nieuwe CAO voor bestuurders in het PO (versie 2016) van toepassing verklaard voor de bestuurder en jaarlijks wordt gecheckt of de klasseindeling nog van toepassing is op de gekozen salarisstructuur. Dit is een verplichting geworden in de Wet Normering Topinkomens voor overheidsinstellingen.

Adviesrol

De Raad van Toezicht heeft naast zijn taken als toezichthouder en werkgever voor het bestuur ook een klankbordfunctie voor het College van Bestuur. In 2017 zijn de volgende onderwerpen voorzien van een advies:

- In de aanloop naar een nieuw strategisch beleidsplan is met regelmaat van gedachten gewisseld over de contouren van het plan en heeft de raad het eigen toezichtskader opnieuw voorzien van richtinggevend uitspraken en doelen voor de toekomst.
- Een aantal onderwerpen zijn minder uitvoerig besproken, maar zijn zeker het noemen waard omdat ze de mening vormen van het college van bestuur en de directies van de scholen:
 - invalbeleid en de implementatie van Poolwest (regionale invallerspoo)
 - het formatieplan en advisering rondom stimulerende maatregelen betreffende mobiliteit
 - de omvang van het eigen vermogen en aanpassingen in het treasurybeleid

Functioneren Raad van Toezicht

Evaluatie

Bij de evaluatie over 2016-2017 heeft de raad gebruik gemaakt van de expertise van dr. Harm Klifman van B&T. Er heeft een documentenanalyse plaatsgevonden, er zijn individueel vragenlijsten ingevuld door de leden van de raad en het cvb rondom de code goed bestuur en dit alles is met elkaar besproken. Over het geheel genomen was het een positieve evaluatie. De volgende zaken vielen op:

- Organisatie van het toezicht is goed ingericht en er is veel onderling vertrouwen.
- Informatie wordt breed opgehaald, vanuit CvB, directies, GMR en de scholen zelf. Scholen geven aan de bezoeken van de RvT op prijs te stellen.
- Oog voor kerntaak stichting, waarbij de organisatie van de werkgeversfunctie goed geregeld is.
- Het lijkt verstandig om in de situatie dat de eerste termijn van een lid afloopt te bezien of de expertise die dit lid meebrengt ook de expertise is die de stichting de komende jaren nodig zal hebben. Dit kan ertoe leiden dat geen verlenging van de benoeming plaatsvindt.
- Er is aandacht voor Verus en VTOI. Ook de begeleiding bij de zelfevaluaties wordt beschouwd als een vorm van deskundigheidsbevordering. Eens in de twee jaar vindt externe begeleiding plaats.
- De raad neemt zich voor de informatie over de leden van de raad op de site van de stichting uit te breiden met informatie over functie en nevenfuncties alsmede het rooster van aftreden.
- Het bestuur doet regelmatig een beroep op de klankbord- en adviesfunctie van de raad, zowel collectief als individueel.
- De raad van toezicht onderkent dat het lastig is om goede voeling te houden met de activiteiten die de scholen van Spectrum uitvoeren in het kader van Passend Onderwijs.
- Advies: zet hoe- en waartoe-vragen in, gefocust op de rol van het bestuur.

Deskundigheidsbevordering

De leden van de raad hebben in 2017 geen cursussen of congressen bezocht. Wel zijn er gesprekken geagendeerd nadat iedereen het boek: de zachte kant van governance, had bestudeerd. Het boek gaat over tien principes van goed onderwijsbestuur, waarbij aangetekend dat 'goede koks koken met recepten en meester-koks met principes'.

De bijeenkomst met dhr. Klifman wordt ook gezien als een vorm van deskundigheidsbevordering.

Tot slot

De Raad van Toezicht dankt iedereen werkzaam bij Spectrum-SPCO voor hun dagelijkse inzet om alle leerlingen te voorzien van inspirerend onderwijs.

Namens de Raad van Toezicht van Spectrum-SPCO,

Drs. W.W.J. Spijker, voorzitter
Bergschenhoek, 19 juni 2018

Contacten Stakeholders (buiten Spectrum)

Om Spectrum te ondersteunen worden buiten Spectrum tal van relaties onderhouden door het bestuur, hieronder een beknopt overzicht:

Arbozorg in de persoon van mw. M. Cheung; begeleiding zieke werknemers

Algemene Vereniging voor Schoolleiders; management ondersteuning, bovenschools netwerk

OA Onderwijs Advies Zoetermeer; Ondersteuning inzake ICT, strategisch beleid en leerlingenonderzoeken

Dyade en Qualiant; administratiekantoor voor personeels-, salaris- en financiële administratie

Gemeentebestuur van Lansingerland; huisvesting en andere zaken

Stichting Laurentius; samenwerking met schoolbestuur voor RK-basisonderwijs

Scholengroep Holland; samenwerking met schoolbestuur voor openbaar basisonderwijs

Melanchthon; overleg doorstroming van leerlingen naar het voortgezet onderwijs

Smallsteps; buitenschoolse opvang en kinderopvang

BSO ZusenZo; buitenschoolse opvang

Prokino; buitenschoolse opvang, oa samenwerking in nieuwbouw Prins Willem-Alexanderschool

Hogeschool INHOLLAND; opleidingsschool voor leraren basisonderwijs

Hogeschool Leiden; opleidingsschool voor leraren basisonderwijs

CHE Christelijke Hogeschool Ede; opleidingsschool voor leraren basisonderwijs

Heutink; levert digitaal nascholingsaanbod personeelsleden

Van Eijnsbergen, organisatieadviseurs managementconsultants iz. belastbaarheidsonderzoeken

Rijksinspectie; kwaliteitscontrole basisonderwijs

Verus (Besturenraad); advies, managementondersteuning, bovenschools netwerk, verzekeringen

Jotronics; adviseurs/ beheer ICT

ITS Leiderdorp; ondersteuning invoering Office 365

Rabobank; betalingsverkeer

PKN-kerken; scholendiensten

ABP; overleg inzake pensioenen en levensloopregelingen

Loyalis; overleg inzake verzekering gehele en gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid personeel

AIP; ambtenaren informatie punt inzake voorlichting personeel betreffende levensloopregelingen

Flexus, inhuren deskundigen inzake schoolmaatschappelijk werk

VF/PF; advies inzake vervangingstrajecten en verzuimbegeleiding

Besturen Poolwest; samenwerkingsverband van 16 regionale schoolbesturen in het kader van het werven en selecteren en uitzetten van invalleerkrachten voor 237 aangesloten scholen.

Schoolverzekeringen; collectieve verzekeringen via de Verus

Vertrouwensinspecteur; casus inzake ongewenste intimiteiten

Samenwerkingsverband PPO-Delflanden; vanaf 1 augustus 2014 maakt Spectrum onderdeel uit van het nieuwe Samenwerkingsverband Delflanden in het kader van Passend Onderwijs. Het algemeen bestuur van het SWV wordt gevormd door 25 afgevaardigden van afzonderlijke schoolbesturen uit de plaatsen Schipluiden, Den Hoorn, Delft, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland. De bestuurder van Spectrum heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en is portefeuillehouder financiën.

Ernst-Jan van Duuren; EJDU-advies, onafhankelijk arbeidskundige inzake onderzoeken personeel

Centraal Beheer; begeleiding personeelsleden die een WIA-uitkering ontvangen (re-integratie)

PO-raad; sectororganisatie die opk

omt voor de belangen van het basisonderwijs, bestuur is lid en de bestuurder volgt trainingen in het kader van deskundigheidbevordering.

ERD; In het kader van het Eigen Risico Dragerschap iz de kosten voor vervanging van personeel heeft Spectrum een samenwerkingsverband met de Stichting voor Katholiek Onderwijs te Pijnacker en Octant Stichting voor Christelijk basisonderwijs te Pijnacker-Nootdorp.

Algemene gegevens

Samenstelling Raad van Toezicht 2017

drs. W.W.J. Spijker	- lid en voorzitter
drs. R. Buitenhuis RA	- lid tot 31 december 2017
mr. M.R. Backer	- lid tot 1 juli 2017
drs. A. Buurman-Anagnostaras	- lid
drs. S. van der Eijk-van Eck	- lid
drs. J. van Koten	- lid vanaf 1 september 2017
drs. J. Renes	- lid vanaf 1 oktober 2017

Samenstelling College van Bestuur 2017

dhr. A.J.van Zanten MES	- voorzitter
-------------------------	--------------

Bestuursnummer 41487

Bestuurskantoor Spectrum-SPCO, Bestuursondersteuner: mw. M.M.J. van Litsenburg,
Controller: Dhr. H.B. Wiegeraad, Financiële adm.: dhr. J. Eradus / mw. P.M. Claassen vanaf 1 juni,
Leeuwenhoekweg 18a, Postbus 96, 2660 AB Bergschenhoek, 010-5221657
www.spectrum-spc.nl

Scholen

CBS De Regenboog, Eiberplein 3 2661 BP Bergschenhoek 010-5214017
07XI (brinnummer), directeur: dhr. H.H. Wilkes www.cbsderegenboog.net

CBS De Acker, Stampioenreed 5 2661 SR Bergschenhoek 010-5211555
25KR, directeur: mw. E. Berghout www.cbsdeacker.nl
Dependance: Groeneweg 127, 2661 KV Bergschenhoek, 010-5210628.

CBS Boterdorp, De Zilverspar 14 2661 AP Bergschenhoek 010-5214555
05MJ, directeur: mw. H.A.M. Siepel www.cbsboterdorp.nl

CBS Prins Willem-Alexander, Chrysanthenhof 18 2651 XK Berkel en Rodenrijs 010-5112043.
08VK, directeur: mw. N.C.G. Roek-Bösecke www.pwabisisschool.nl
Dependance: Anjerdreef 13a 2651 XR Berkel en Rodenrijs 010-5113383

CBS Prins Johan Friso, Oudelandselaan 147 2652 ER Berkel en Rodenrijs 010-5112521
07LA, directeur: mw. I.C. van Leeuwen- Bloemen www.pjfschool.nl
Dependance: Het Hoge Land 17 2652 EA Berkel en Rodenrijs 010-5110128
Dependance: Orionstraat 1-2 2651 GS Berkel en Rodenrijs 010-5117078

CBS Prinses Máxima, Annie MG Schmidlaan 6 2652 HJ Berkel en Rodenrijs 010-5190786
28CK, directeur: mw. J.H. de Frel-Hofland www.prinsesmaximaschool.nl
Dependance: Gouden Uillaan 30, 2652 KJ Berkel en Rodenrijs 06-57003134

CBS De Poort, Dorpsstraat 44 2665 BJ Bleiswijk 010-5212635
07XM, directeur dhr. B. Ravelli www.cbsdepoort.nl

CBS De Wiekslag, IJsvogellaan 1, 2665 ES Bleiswijk, 010-5290399
05MM, directeur mw. S. J. Potuijt vanaf 1 juni, tot die datum nam mw. I.D. Cattel waar.
www.cbsdewiekslag.net

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op 31 december 2017

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.490.026	1.465.363
Vorderingen	852.912	773.562
Liquide middelen	3.056.181	2.967.688
	5.399.119	5.206.613
PASSIVA		
Eigen vermogen	3.877.125	3.559.472
Voorzieningen	512.335	569.158
Kortlopende schulden	1.009.659	1.077.983
	5.399.119	5.206.613

Materiële vaste activa

In 2017 is er voor € 378.950 geïnvesteerd in nieuwe Vaste Activa. De totale afschrijving op de al geactiveerde activa bedroeg € 354.286. Gevolg is dat de materiële vaste activa gestegen zijn. Vooral op het gebied van ICT is geïnvesteerd door de scholen.

Vorderingen

Naast de vorderingen op OCW en de overlopende activa, zijn er nog een aantal overige vorderingen van € 101.289. De borg voor de tablets die in bruikleen zijn van Snappet zijn hier de grootste veroorzaker van.

Liquide middelen

Voor de toename van de liquide middelen, wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Eigen vermogen

Door het positieve exploitatieresultaat is het Eigen vermogen toegenomen. Verder zijn de saldi van de derdengeldenrekeningen opgenomen in de jaarrekening. Deze zijn toegevoegd aan de privaatreerves.

Voorzieningen

In 2017 heeft er veel groot onderhoud plaatsgevonden voor een totaal bedrag van € 414.031. Er is in 2017 € 350.000 gedoteerd aan de voorziening. Dit verklaart de daling van de voorziening.

Analyse resultaat

In 2017 is een positief exploitatieresultaat van € 103.310 behaald. Er was een negatief resultaat van € 15.450 begroot.

Analyse realisatie 2017 versus realisatie 2016 en realisatie 2017 versus begroting 2017

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2017 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2016:

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016	Vershil
	€	€	€	€	€
Baten					
Rijksbijdragen	10.802.787	10.220.019	582.768	10.268.520	534.267
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	69.900	67.776	2.124	38.601	31.299
Overige baten	390.325	504.000	-113.675	79.193	311.132
Som der baten	11.263.012	10.791.795	471.217	10.386.314	876.698
Lasten					
Personeelslasten	8.785.512	8.299.594	485.918	8.466.245	319.267
Afschrijvingen	354.286	443.501	-89.215	321.348	32.938
Huisvestingslasten	947.480	875.000	72.480	932.400	15.080
Overige lasten	1.080.785	1.199.150	-118.365	784.963	295.822
Totaal lasten	11.168.063	10.817.245	350.818	10.504.956	663.107
Saldo baten en lasten	94.949	-25.450	120.399	-118.642	213.591
Financiële baten en lasten	8.361	10.000	-1.639	44.214	-35.853
Nettoresultaat	103.310	-15.450	118.760	-74.428	177.738

Toelichting op de staat van baten en lasten

Het gerealiseerde resultaat 2017 wijkt af van het begrote resultaat over 2016. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

De Rijksbijdragen OCenW zijn € 582.768 hoger dan begroot. Dit wordt voor ongeveer de helft veroorzaakt door de aanpassing van de personele bekostiging 2016 - 2017 die pas in september 2017 door het Rijk werd gedaan. Omdat dit laat in het jaar was, is de hele aanpassing alleen geboekt in 2017 in plaats van het schooljaar 2016 - 2017. De jaarrekening 2016 was al afgerond. De andere helft zijn extra gelden die ontvangen zijn van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. Er kwamen extra gelden voor basisondersteuning, lichte ondersteuning en arrangementen, bovenop de gelden die begroot waren.

De personeelslasten zijn € 485.918 hoger dan begroot. Dat wordt deels veroorzaakt door de verhoging van de werkgeverslasten in 2017 die bij het opstellen van de begroting in 2016 nog niet bekend waren en die (deels) gecompenseerd zijn bij de aanpassing van de personele bekostiging 2016 -2017 (zie baten). Verder is de inzet van personeel t.a.v. de arrangementen Passen Onderwijs hoger dan begroot. Ook hier staan de extra baten tegenover die van het samenwerkingsverband zijn ontvangen (zie baten). De afschrijvingslasten zijn lager dan begroot. Een aantal investeringen die op basis van de afgeschreven waarde vervangen zouden kunnen worden, hebben niet plaatsgevonden. Daarvoor zijn inmiddels andere keuzes gemaakt of de investering is uitgesteld. De huisvestingslasten lagen hoger dan begroot. De schoonmaakkosten zijn ongeveer € 30.000 hoger dan begroot. Verder zijn er nog oude vorderingen bij de gemeente afgeboekt, omdat deze niet bij de gemeente gedeclareerd konden worden.

Investerings en financieringsbeleid

Het beleid van de stichting is erop gericht de investeringen in de materiële vaste activa met eigen middelen te financieren. Gezien de liquide positie van de stichting is er ook geen reden voor het aantrekken van vreemd vermogen. De investeringen zijn in 2017 met eigen middelen gefinancierd.

De investeringen zijn gebaseerd op een meerjareninvesteringsplan.

Continuïteitsparagraaf

Onderstaand wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor Spectrum-SPCO in het jaar 2018 en verder. Met behulp van de cijfers en toelichtingen daarop voor de kengetallen, Balans, Staat van baten en lasten en Overige rapportages willen we een beeld geven over de continuïteit van onze Stichting:

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

Feit	okt-16	okt-17	okt-18	okt-19	okt-20
Totaal aantal leerlingen	2.117	2.095	2.092	2.088	2.049

De verwachting is dat ook de komende jaren het aantal leerlingen licht zal blijven dalen. Een aantal scholen hebben nog steeds grote bovenbouwgroepen en als deze van school gaan, ziet men dat de aanwas in de onderbouw achterblijft. De gemeentelijke prognoses geven hetzelfde beeld weer.

Functiecategorie	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Directie	12,01	11,18	11,16	11,16	11,16
OP	106,31	105,89	104,65	102,87	101,83
OOP	11,33	10,63	9,63	9,63	9,63
Totaal	129,66	127,7	125,43	123,65	122,61

Door het te verwachte dalende leerlingaantal, zal de formatie ook mee dalen de komende jaren. Ontwikkelingen ten aanzien van de werkdrukverlichtingsgelden zijn nog niet opgenomen in deze continuïteitsparagraaf.

Treasury verslag

De stichting hanteert het uniforme Treasurystatuut van de PO-Raad. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen/maand- en kwartaaldeposito. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar."

Alle rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de Rabobank.

Kastromen en financiering

De liquide middelen zijn met 88.493 euro toegenomen.

Hoewel in 2017 er meer geïnvesteerd is in vaste activa dan dat er werd afgeschreven, is er toch een groei van de liquide middelen. Dit komt vooral door de herrubricering van de derdengelden rekeningen van de scholen. Deze stonden eind 2016 bij de schulden op korte termijn en zijn in 2017 geherrubriceerd naar het eigen vermogen.

De liquiditeit van Spectrum is hoog. De current ratio is inmiddels 3,87. Dit is boven de norm van Spectrum. Komende jaren heeft Spectrum ervoor gekozen om de overtollige middelen in te zetten in het onderwijs door te accepteren dat er de komende jaren een negatief exploitatiesaldo is begroot. De hoge liquiditeit zorgt er ook voor dat de financiering van grote investeringen uit eigen middelen gedaan kan worden en de verwachting is dat Spectrum de komende jaren geen gebruik hoeft te maken van vreemd vermogen voor de financiering van haar activiteiten en investeringen.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Balans

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa	1.490.026	1.274.293	1.203.601	1.273.629
Vorderingen	852.912	773.561	773.561	773.561
Liquide middelen	3.056.181	3.189.797	3.345.065	3.390.275
	<u>5.399.119</u>	<u>5.237.651</u>	<u>5.322.227</u>	<u>5.437.465</u>
PASSIVA				
Algemene reserve	2.926.682	3.624.750	3.562.313	3.629.432
Bestemmingsreserves	950.443	-	-	-
Voorzieningen	512.335	534.918	681.931	730.050
Kortlopende schulden	1.009.659	1.077.983	1.077.983	1.077.983
	<u>5.399.119</u>	<u>5.237.651</u>	<u>5.322.227</u>	<u>5.437.465</u>

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	€	€	€	€	€	€	€
Baten							
Rijksbijdragen	10.802.787	10.220.019	10.287.699	10.198.744	10.218.744	10.150.723	10.044.403
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	69.900	67.776	432.460	396.825	398.433	395.181	390.252
Overige baten	390.325	504.000	517.817	523.650	523.650	523.650	523.650
Som der baten	<u>11.263.012</u>	<u>10.791.795</u>	<u>11.237.976</u>	<u>11.119.219</u>	<u>11.140.827</u>	<u>11.069.554</u>	<u>10.958.305</u>
Lasten							
Personeelslasten	8.785.512	8.299.594	8.825.550	8.747.531	8.680.803	8.681.184	8.716.419
Afschrijvingen	354.286	443.501	359.437	335.692	292.972	280.473	259.709
Huisvestingslasten	947.480	875.000	896.040	894.540	894.540	894.540	894.540
Overige lasten	1.080.785	1.199.150	1.210.868	1.213.893	1.215.393	1.216.893	1.216.893
Totaal lasten	<u>11.168.063</u>	<u>10.817.245</u>	<u>11.291.895</u>	<u>11.191.656</u>	<u>11.083.708</u>	<u>11.073.090</u>	<u>11.087.561</u>
Saldo baten en lasten	<u>94.949</u>	<u>-25.450</u>	<u>-53.919</u>	<u>-72.437</u>	<u>57.119</u>	<u>-3.536</u>	<u>-129.256</u>
Financiële baten en lasten	<u>8.361</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>
Nettoresultaat	<u>103.310</u>	<u>-15.450</u>	<u>-43.919</u>	<u>-62.437</u>	<u>67.119</u>	<u>6.464</u>	<u>-119.256</u>

Ontwikkelingen:

In 2020 zal zeer waarschijnlijk het nieuwe gebouw van de Prins Willem Alexanderschool worden opgeleverd. De inventaris van de school zal dan vernieuwd worden, maar de huidige inventaris is dan reeds bijna volledig afgeschreven. Er is ook een huisvestingsaanvraag gedaan voor nieuwbouw van de scholen in Bleiswijk en de dependance van de Prins Johan Frisoschool in Berkel. Daar is echter in deze continuïteitsparagraaf nog geen rekening mee gehouden, omdat deze aanvragen nog in behandeling zijn bij de gemeente en het nog niet duidelijk is wat het definitieve besluit wordt.

De extra gelden die beschikbaar worden gesteld in verband met de fusie van de Prins Johan Frisoschool en de Mauritsschool in 2015 gelden voor 6 schooljaren en zullen als laatste in het schooljaar 2020 - 2021 worden toegekend. Dat gaat om een bedrag van € 120.000. Vanaf het schooljaar 2021 - 2022 moet er dus rekening worden gehouden met een afname van middelen. Gezien de hoge reserves die Spectrum heeft, is er voor gekozen om de komende jaren met een gemiddeld negatief resultaat te begroten.

KENGETALLEN

Met betrekking tot de rentabiliteit, kapitalisatiefactor, liquiditeit, weerstandsvermogen en solvabiliteit vermelden wij onderstaand de kengetallen:

	2017	2016	Aanbeveling commissie Don:	Indicatoren risicoanalyse onderwijsinspectie
Rentabiliteit	0,91	-/-0,71	Bovengrens van 5%	Bovengrens van 5%
Kapitalisatiefactor	47,93	50,12	Tussen 35 - 60%	Bovengrens 35 - 60%
Liquiditeit	3,87	3,47	Tussen 0,5 en 1,5	Laatste 3 jaar negatief
Weerstandsvermogen	0,34	0,34	< 0,05	< 0,05
Solvabiliteit	81,30	79,30	Ondergrens van 30%	Kleiner dan 30%

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft het rendement aan dat de onderneming in het boekjaar heeft behaald.

	2017	2016
Rentabiliteit <i>Resultaat / (Opbrengsten + Rentebaten)</i>	0,91	-0,71

Kapitalisatiefactor

Kapitalisatiefactor <i>(Balanstotaal-gebouwen/terreinen) / Baten</i>	47,93	50,12
---	-------	-------

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de mate aan waarin de onderneming in staat is op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname.

Liquiditeit <i>Vlottende activa/kortlopende schulden</i>	3,87	3,47
---	------	------

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen.

Weerstandsvermogen <i>Eigen vermogen / Totale baten</i>	0,34	0,34
--	------	------

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de onderneming in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen (rente en aflossing) te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname.

Solvabiliteit <i>(Eigen vermogen+Voorzieningen) / Balanstotaal</i>	81,30	79,30
---	-------	-------

JAARREKENING

1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings-of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Activiteiten

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs is het bevoegd gezag van 8 protestants christelijke basisscholen en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Lansingerland.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs (geregistreerd onder KvK-nummer 24369392) is feitelijk gevestigd op Leeuwenhoekhoekweg 18a te Bergschenhoek.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Categorie	Afschrijvingstermijn	afschrijvingsperc	Activerings
	in maanden	per jaar	grens
		%	€
Installaties	60-180	6,67-20	1.000
Kantoormeubilair/inventaris	120-240	5-10	1.000
Schoolmeubilair	60-240	5-20	1.000
Huishoudelijke apparatuur	60-120	10-20	1.000
ICT	36-120	10-33,33	1.000
Leermethoden	96	12,5	1.000
Onderwijskundige apparatuur	60-72	16,67-20	1.000

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Bestemmingsreserve Privaat

De bestemmingsreserve Privaat wordt gevormd uit de nog niet bestede ouderbijdragen en welke bestemd is voor private risico's.

Voorzieningen

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening. Hiernaar wordt ook verwezen voor wat betreft pensioenregelingen van dochterondernemingen in het buitenland.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, de kortlopende schulden aan kredietinstellingen en de vlottende effecten.

De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers.

Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

2 BALANS PER 31 DECEMBER 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS PER 31 DECEMBER 2016

(na winstbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Machines en installaties	11.618		14.971	
Inventaris en apparatuur	1.179.276		1.116.918	
Leermiddelen	299.132		333.474	
		1.490.026		1.465.363
		1.490.026		1.465.363
Viottende activa				
Vorderingen				
Vorderingen op OCW	524.735		480.711	
Overige vorderingen	101.289		87.059	
Overlopende activa	226.888		205.792	
		852.912		773.562
Liquide middelen		3.056.181		2.967.688
		3.909.093		3.741.250
TOTAAL ACTIVA		5.399.119		5.206.613

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen Vermogen		3.877.125		3.559.472
Voorzieningen		512.335		569.158
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	117.023		52.839	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	360.607		356.583	
Schulden terzake van pensioenen	99.085		83.006	
Overlopende passiva	432.944		585.555	
		1.009.659		1.077.983
TOTAAL PASSIVA		<u>5.399.119</u>		<u>5.206.613</u>

3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Baten						
Rijksbijdragen	10.802.787		10.220.019		10.268.520	
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	69.900		67.776		38.601	
Overige baten	390.325		504.000		79.193	
Som der baten		11.263.012		10.791.795		10.386.314
Lasten						
Personeelslasten	8.785.512		8.299.594		8.466.245	
Afschrijvingen	354.286		443.501		321.348	
Huisvestingslasten	947.480		875.000		932.400	
Overige lasten	1.080.785		1.199.150		784.963	
Totaal lasten		11.168.063		10.817.245		10.504.956
Saldo baten en lasten		94.949		-25.450		-118.642
Financiële baten en lasten		8.361		10.000		44.214
Nettoresultaat		103.310		-15.450		-74.428

4 KASSTROOMOVERZICHT 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat	94.949		-118.642	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	354.286		321.348	
Mutatie voorzieningen	-56.823		77.886	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	-79.350		-69.607	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	-68.323		-210.033	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		244.739		952
Rentebaten		8.361		23.631
Kasstroom uit operationele activiteiten		253.100		24.583
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Overige investeringen in financiële vaste activa			798.047	
Investerings in materiële vaste activa	-378.950		-387.086	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-378.950		410.961
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Overige mutaties eigen vermogen		214.343		33.352
		88.493		468.896
Samenstelling geldmiddelen				
	2017		2016	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		2.967.688		2.498.792
Mutatie liquide middelen		88.493		468.896
Geldmiddelen per 31 december		3.056.181		2.967.688

5 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

	Machines en installaties	Inventaris en apparatuur	Leer- middelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>				
Aanschaffingswaarde	52.750	1.384.025	428.820	1.865.595
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-37.779	-267.107	-95.346	-400.232
	14.971	1.116.918	333.474	1.465.363
<i>Mutaties</i>				
Investerings		324.231	54.719	378.950
Desinvesteringen	-6.225	-411.996	-1.255.606	-1.673.827
Afschrijving desinvesteringen	6.225	411.996	1.255.606	1.673.827
Afschrijvingen	-3.353	-261.873	-89.061	-354.287
	-3.353	62.358	-34.342	24.663
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>				
Aanschaffingswaarde	46.525	1.296.260	-772.067	570.718
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-34.907	-116.984	1.071.199	919.308
Boekwaarde per 31 december 2017	11.618	1.179.276	299.132	1.490.026

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vordering op OCW		
Personeel	524.735	480.711
Overige vorderingen en overlopende activa		
Overige vorderingen	101.289	87.059
Overlopende activa	226.888	205.792
	328.177	292.851

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overige vorderingen		
Gemeente huisvesting	14.243	39.145
Overige vordering	87.046	47.914
	101.289	87.059
 Overlopende activa		
Nog te ontvangen huur	8.647	
Rente	9.552	15.762
Waarborgsommen	164.400	145.350
Overlopende activa		858
Vooruitbetaalde kosten	44.289	43.822
	226.888	205.792
 Liquide middelen		
Tegoeden op bankrekeningen	3.056.181	2.967.688

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Eigen vermogen		
Algemene reserve	2.926.682	2.757.389
Bestemmingsreserve (publiek)		60.289
Bestemmingsreserve (privaat)	950.443	741.794
	3.877.125	3.559.472

	Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties *	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
Algemene reserve				
Algemene reserve	2.757.389	82.026	87.267	2.926.682

	Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve (publiek)				
Reserve nulmeting	60.289		-60.289	

	Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve (privaat)				
Algemene reserve privaat	741.794	21.284	187.365	950.443

* Overige mutaties

De overige mutaties betreft een herrubricering van de derdenrekeningen van de schoolbankrekeningen. Deze stonden bij de schulden korte termijn en zijn per 1-1-2017 via de overige mutaties geherrubriceerd naar het eigen vermogen. Uitgesplitst naar privaat- en publieke middelen.

Voor een specificatie van de reserves per kostenplaats verwijzen wij u naar de bijlage.

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Voorzieningen		
Personeelsvoorzieningen	155.201	147.993
Onderhoudsvoorziening	357.134	421.165
	512.335	569.158

Personeelsvoorzieningen

Voorziening Jubilea PO	155.201	147.993
------------------------	---------	---------

	Jubileum PO €
Personeelsvoorzieningen	
Stand per 1-1-2017	147.993
Dotatie	22.943
Onttrekking	-15.735
Vrijval	
Stand per 31-12-2017	155.201
Kortlopend deel <1 jaar	11.821
Langlopend deel >1 jaar	143.380

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
Onderhoudsvoorziening		
Voorziening onderhoud PO	357.134	421.165

	Voorziening onderhoud PO €
Onderhoudsvoorziening	
Stand per 1-1-2017	421.165
Dotatie	350.000
Onttrekking	-414.031
Stand per 31-12-2017	357.134
Kortlopend deel <1 jaar	357.134

Kortlopende schulden

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	117.023	52.839
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	360.607	356.583
Schulden terzake van pensioenen		
Schulden inzake pensioenen	99.085	83.006

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overige schulden en overlopende passiva		
Overlopende passiva	432.944	585.555
Overlopende passiva		
Vakantiegeld	288.048	264.079
Accountantskosten	7.000	-
Nettoloon	2.847	4.820
Vooruitontvangen subsidies OCW	-	-10.474
Nog te betalen bedragen	73.303	64.588
Vooruitontvangen bedragen	61.746	48.200
Overige kortlopende schulden*	-	214.342
	432.944	585.555

*Overige kortlopende schulden

Het saldo uit 2016 betreft het saldo van de derdenrekeningen van de schoolbankrekeningen. Deze zijn per 1-1-2017 geherrubriceerd naar het eigen vermogen via de overige mutaties.

te
on

ants
a

6 VERANTWOORDING SUBSIDIES**G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule***(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)*

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing €	Ontvangen t/m 2017 €	Prestatie afgerond Ja / Nee
Studieverlof	8044AO-50662	20-08-2015	34.264	34.264	ja
Studieverlof	852163-1	20-09-2017	20.822	20.822	nee
Studieverlof	853891-1	20-09-2017	12.093	12.093	nee
Totaal			67.179	67.179	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule*(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)***G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar**

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing €	Ontvangen t/m 2017 €	Totale kosten €	te verrekenen overschot ultime verslagjaar (naar balanspost 2.4.4) €
nvt						
Totaal						

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing €	Saldo 1-1- 2017 €	Ontvangen in verslagjaar €	Lasten in verslagjaar €	Totale kosten 31-12-2017 €	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar €
nvt								
Totaal								

7 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten

	2017	Begroot 2017	2016
	€	€	€
Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage OCW	8.618.153	8.398.934	9.676.821
Niet-geoordeelde subsidies OCW	1.641.233	1.535.285	218.328
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SVW	543.401	285.800	373.371
	<u>10.802.787</u>	<u>10.220.019</u>	<u>10.268.520</u>
Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden			
Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en subsidies	<u>69.900</u>	<u>67.776</u>	<u>38.601</u>
Overige baten			
Verhuur	67.845	58.000	69.484
Ouderbijdragen *	309.759	446.000	326
Overige opbrengsten personeel	<u>12.721</u>	<u>-</u>	<u>9.383</u>
	<u>390.325</u>	<u>504.000</u>	<u>79.193</u>

*Ouderbijdragen afwijking ten opzichte van 2016.

In de vergelijkende cijfers zijn de ontvangsten van de derdenrekeningen niet opgenomen. Deze zijn met ingang van 2017 ingebracht.

Lasten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Personeelslasten						
Brutolonen en salarissen	6.884.081		8.333.254		6.714.637	
Sociale lasten	1.056.600		-		1.044.693	
Pensioenpremies	<u>879.976</u>		<u>-</u>		<u>722.404</u>	
		8.820.657		8.333.254		8.481.734
Mutaties personele voorzieningen	22.943		-		18.953	
Overig	<u>472.617</u>		<u>357.366</u>		<u>444.301</u>	
		495.560		357.366		463.254
Overige uitkeringen		-530.705		-391.026		-478.743
		<u>8.785.512</u>		<u>8.299.594</u>		<u>8.466.245</u>

Personeelsleden

Bij de Stichting waren in 2017 gemiddeld 129 personeelsleden werkzaam op basis van een volledig dienstverband (2016: 127).

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 186 in 2017 (2016: 182).

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Afschrijvingen						
Gebouwen en terreinen	3.353		78.833		3.833	
Inventaris en apparatuur	261.872		364.668		222.168	
Leermiddelen	89.061		-		95.347	
		<u>354.286</u>		<u>443.501</u>		<u>321.348</u>

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Huisvestingslasten						
Huur	32.947		32.000		30.115	
Klein onderhoud en exploitatie	48.828		37.500		54.259	
Energie en water	176.151		192.500		203.448	
Schoonmaakkosten	257.155		224.500		254.082	
Heffingen	37.621		30.000		32.817	
Dotatie onderhoudsvoorziening	350.000		350.000		350.000	
Tuinonderhoud	5.687		7.500		7.561	
Overige huisvestingskosten*	39.091		1.000		118	
		<u>947.480</u>		<u>875.000</u>		<u>932.400</u>

* Overige huisvestingskosten
Deze post betreft een afboeking vanuit voorgaande jaren.

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Overige lasten						
Administratie en beheer		145.055		147.650		138.882
Inventaris, apparatuur en leermiddelen		423.165		376.500		404.793
Wervingskosten	16.385		10.000		16.120	
Buitenschoolse cq. bijzondere activiteiten*	332.470		490.000		37.419	
Contributies	22.963		26.000		26.146	
Representatiekosten	5.368		7.500		2.727	
Reproductiekosten, drukwerk. schoolgids	39.824		60.500		58.126	
Overige	95.555		81.000		100.750	
		<u>512.565</u>		<u>675.000</u>		<u>241.288</u>
		<u>1.080.785</u>		<u>1.199.150</u>		<u>784.963</u>

* Buitenschoolse cq. bijzondere activiteiten afwijking ten opzichte van 2016.
In de vergelijkende cijfers zijn de uitgaven van de derdenrekeningen niet opgenomen. Deze zijn met ingang van 2017 ingebracht.

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

	2017	2016
	€	€
Accountants honoraria		
Onderzoek van de jaarrekening	10.650	10.347
Andere controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
	<u>10.650</u>	<u>10.347</u>

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Financiële baten en lasten						
Rentebaten	9.552		10.000		50.278	
Rentelasten en bankkosten	<u>-1.191</u>		<u>-</u>		<u>-6.064</u>	
		<u>8.361</u>		<u>10.000</u>		<u>44.214</u>

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm 2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2017 €	Resultaat jaar 2017 €	Omzet 2017 €	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee percentage	Deelname percentage	Consolidatie ja/nee
Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Delfland	Stichting	Delfland	4	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Verbonden partij	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie
Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Delfland	Zorg naar de leerling brengen in plaats van de leerling naar de zorg	Het algemeen bestuur bestaat uit alle schoolbesturen van het Samenwerkingsverband.

WNT-VERANTWOORDING 2017 SPECTRUM STICHTING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK ONDERWIJS

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs. Het voor Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 129.000).

Criteria ten behoeve van vaststelling bezoldigingsklasse.

criterium:		complexiteits- punten
Gemiddelde totale baten:	5 tot 25 miljoen	4
Gemiddeld aantal leerlingen:	1.500 tot 2.500	2
Gewogen onderwijssoorten:	1	1
Totaal complexiteitspunten		7

Spectrum-SPCO wordt ingedeeld in Klasse C.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	A.J. van Zanten
Functiegegevens	CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	129.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	93.888
Beloningen betaalbaar op termijn	14.562
 <i>Subtotaal</i>	 108.450
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	
Totaal bezoldiging	108.450
 Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	 PM
 Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	90.438
Beloningen betaalbaar op termijn	12.202
 Totaal bezoldiging 2016	 102.640

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.500 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Drs. dhr. W.W.J. Spijker	Voorzitter
Drs. mw. J.M. van Koten	Lid
Drs. mw. A. Buurman-Anagnostaras	Lid
Drs. Dhr. J.J. Renes	Lid
Mw. S. van der Eijk-van Eck MSC RE	Lid

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen . Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

8 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende verplichtingen aangegaan ter zaken van overeenkomsten met het schoonmaakbedrijf, huurovereenkomsten voor kopieermachines en overeenkomsten met het energiebedrijf voor gas en electra.

Ondertekening van de jaarrekening

Bergschenhoek, 2018

Voorzitter College van Bestuur

Dhr. A.J. van Zanten

Raad van Toezicht voor akkoord

Drs. dhr. W.W.J. Spijker (voorzitter)

Drs. mw. J.M. van Koten

Drs. mw. A. Buurman-Anagnostaras

mw. S. van der Eijk-van Eck MSC RE

Drs. dhr. J.J. Renes

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante vermeldingen.

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

10 (Voorstel) Bestemming van het resultaat	Resultaat 2017		
	€	€	€
Algemene reserve	82.026		82.026
<u>Bestemmingsreserve (privaat)</u>			
Algemene reserve privaat	21.284	21.284	
Totaal resultaat			103.310

OVERIGE GEGEVENS

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs

Adres: Postbus 96, Bergschenhoek

Telefoon: 010-5221657

E-mailadres: info@spectrum-spc.nl

Internetsite: www.spectrum-spc.nl

Bestuursnummer: 41487

Contactpersoon: Dhr. A. van Zanten
Telefoon: 010-5221657

E-mailadres: info@spectrum-spc.nl

05MJ	CBS Boterdorp
05MM	CBS De Wiekslag
07LA	CBS Prins Johan Friso
07XI	CBS De Regenboog
07XM	CBS De Poort
08VK	CBS Prins Willem-Alexander
25KR	CBS De Acker
28CK	CBS Prinses Maxima
	Bestuurskantoor
	Bovenschools

BIJLAGE

Spectrum Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs te Bergschenhoek

Reserves uitgesplitst per kostenplaats

		Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties*	Stand per 31-12-2017
Algemene reserve (publiek)					
05MJ	CBS Boterdorp	123.261	41.665	6.803	171.729
05MM	CBS De Wiekslag	382.816	56.314	772	439.902
07LA	CBS Prins Johan Friso	427.396	60.469	31.782	519.647
07XI	CBS De Regenboog	415.072	-3.433	22.744	434.383
07XM	CBS De Poort	168.488	-21.239	2.151	149.400
08VK	CBS Prins Willem Alexander	362.843	56.801	3.622	423.266
25KR	CBS De Acker	430.154	9.246	18.034	457.434
28CK	CBS Prinses Maxima	-28.201	43.854	1.358	17.011
95BS	Bovenschools	475.560	-161.651		313.909
Totaal		2.757.389	82.026	87.266	2.926.681

Bestemmingsreserve nulmeting (publiek)

05MJ	CBS Boterdorp	4.185	-4.185
05MM	CBS De Wiekslag	772	-772
07LA	CBS Prins Johan Friso	31.016	-31.016
07XI	CBS De Regenboog	10.661	-10.661
07XM	CBS De Poort	126	-126
08VK	CBS Prins Willem Alexander	-709	709
25KR	CBS De Acker	14.238	-14.238
Totaal		60.289	-60.289

Bestemmingsreserve (privaat)

05MJ	CBS Boterdorp	-115	10.522	10.407
05MM	CBS De Wiekslag	5.819	27.010	32.829
07LA	CBS Prins Johan Friso	-9.192	39.481	30.289
07XI	CBS De Regenboog	-2.808	17.693	14.885
07XM	CBS De Poort	-451	13.260	12.809
08VK	CBS Prins Willem Alexander	-4.715	47.614	42.899
25KR	CBS De Acker	23.827	24.747	48.574
28CK	CBS Prinses Maxima	2.551	7.037	9.588
95BS	Bovenschools	741.794	6.368	748.162
		741.794	21.284	950.442

* Overige mutaties

De overige mutaties betreft een herrubricering van de derdenrekeningen van de schoolbankrekeningen. Deze stonden bij de schulden korte termijn en zijn per 1-1-2017 via de overige mutaties geherrubriceerd naar het eigen vermogen. Uitgesplitst naar privaat- en publieke middelen.